

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

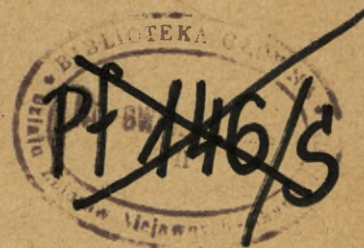
WYDZIAŁ STRATEGICZNO-OBRONNY
KATEDRA ANALIZ I PROGNOZOWANIA OBRONNEGO

JAWNE

~~POUFNE~~

Egz. nr ...

2

Józef STĘPAK

ZAKRES INFORMACJI DO BAZY DANYCH DLA PROCESU KSZTAŁTOWANIA
POLITYKI OBRONNEJ POLSKI

Praca naukowo-badawcza nt.: "Informatyzacja systemu planowania
strategiczno-obronnego państwa w oparciu o budowę wspólnej
sieci resortów GN i ON, SG WP i RSZ", pk. "SIEĆ"

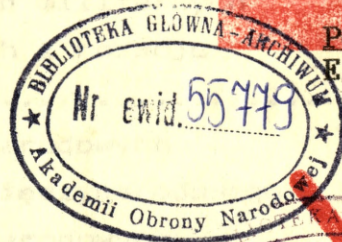
WARSZAWA

1993

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ STRATEGICZNO - OBRONNY
KATEDRA ANALIZ I PROGNOZOWANIA OBRONNEGO

JAWNE

POUENE 2
Egz. nr...

Józef STEPAK

ZAKRES INFORMACJI DO BAZY DANYCH DLA PROCESU KSZTAŁTOWANIA
POLITYKI OBRONNEJ POLSKI

Praca naukowo - badawcza nt.: "Informatyzacja systemu planowania
strategiczno - obronnego państwa w oparciu o budowę wspólnej
sieci resortów GN i ON, SG WP i RSZ", pk. "SIEĆ"

*Przebiegłemu
na „JAWNE”
29.01.2003*

ppk A. Korko

S p i s t r e ś c i

Wstęp.....	5
1.Zestaw informacji zewnętrznych.....	7
1.1.Zestaw danych dotyczących organizacji i funkcjonowania systemów militarnych państw obcych....	7
1.2.Zestaw danych dotyczących zagrożeń militarnych bezpieczeństwa Polski wynikających z rozwoju stosunków międzynarodowych.....	19
1.3.Zestaw danych dotyczących międzynarodowych systemów bezpieczeństwa i prawa międzynarodowego.....	24
1.4.Zestaw danych dotyczących międzynarodowych procesów bezpieczeństwa militarnego.....	33
2.Zestaw informacji wewnętrznych.....	34
Zakończenie.....	45
Bibliografia.....	46

Spis treści

Wstęp..... 5

1. Zestaw informacji zewnętrznych..... 7

1.1. Zestaw danych dotyczących organizacji i funkcjonowania systemów militarnych państw obcych..... 17

1.2. Zestaw danych dotyczących zagrożeń militarnych bezpieczeństwa Polski wynikających z rozwoju stanów międzynarodowych..... 19

1.3. Zestaw danych dotyczących międzynarodowych systemów bezpieczeństwa i prawa międzynarodowego..... 24

1.4. Zestaw danych dotyczących międzynarodowych procesów bezpieczeństwa militarnego..... 27

2. Zestaw informacji wewnętrznych..... 34

Zakończenie..... 45

Bibliografia..... 46

Wstęp.

Polityka obronna jest to działalność władz państwowych mająca na celu przygotowanie państwa do działania w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa militarnego państwa, jak i jego obrony w przypadku "zmaterializowania się" tego zagrożenia. Prowadzenie takiej działalności wymaga zatem określonych zabiegów organizacyjnych, naukowych, metodycznych itp., które w sumie składają się na zakres czynnościowy określany mianem "kształtowania polityki obronnej".

Kształtowanie polityki obronnej powinno być prowadzone w dwóch aspektach, zewnętrznym i wewnętrznym. Aspekt wewnętrzny polityki obronnej państwa powinien zapewniać utrzymanie systemu obronnego państwa zdolnego do przeciwstawienia się potencjalnym zagrożeniom militarnym bezpieczeństwa państwa. Natomiast aspekt zewnętrzny polityki obronnej państwa powinien koncentrować się na działaniach zmierzających do przeciwdziałania ewentualnym zagrożeniom militarnym, minimalizowania ewentualnych skutków tych zagrożeń, umiędzynaradawiania ewentualnych następstw urealnienia się potencjalnych zagrożeń, tworzenia międzynarodowych systemów obronnych itp.

Niniejsze opracowanie przedstawia próbę metodycznego ujęcia zakresu informacji niezbędnej do kształtowania polskiej polityki obronnej w aspekcie zewnętrznym i wewnętrznym.

Polityka obrony jest to działalność władz państwowych mająca na celu przygotowanie państwa do działania w warunkach zagrożenia bezpieczeństwa militarnego państwa, tak i tego obrony w przypadku "zmaturalizowania się" tego zagrożenia. Przeważnie takiej działalności wymaga szereg określonych zagadnień organizacyjnych, naukowych, metodycznych itp., które w sumie składają się na zakres czynnościowy określany mianem "kształtowania polityki obrony".

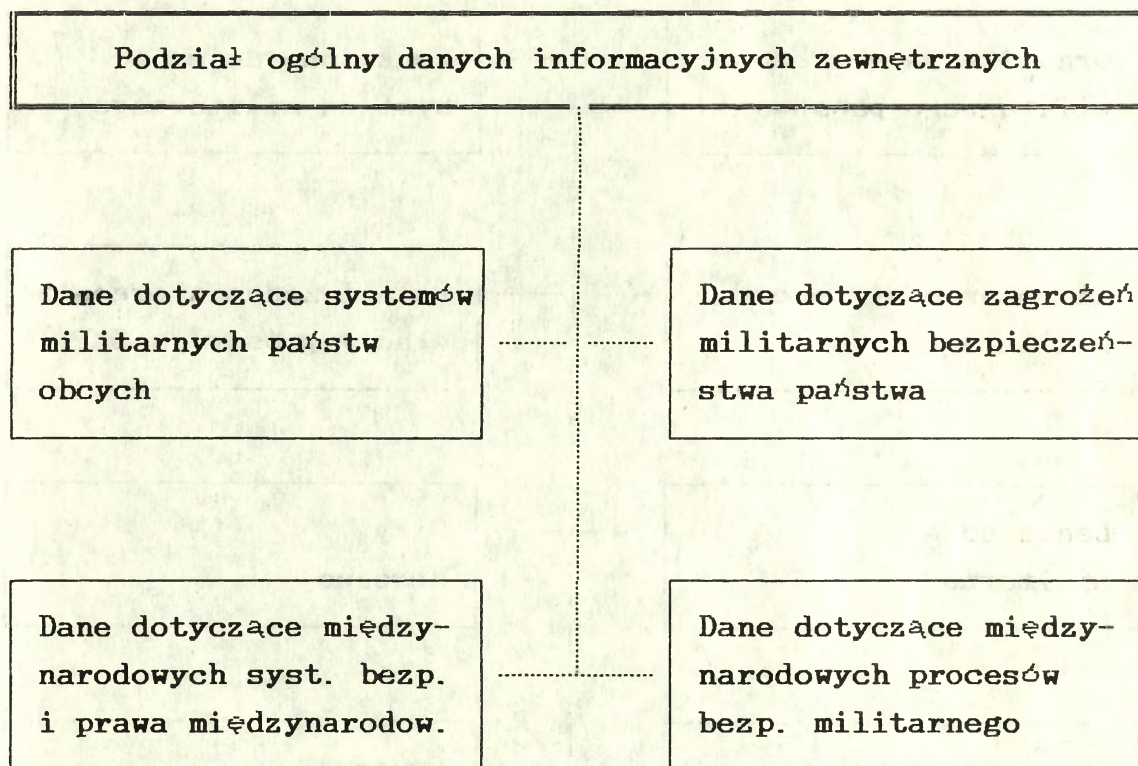
Kształtowanie polityki obrony powinno być prowadzone w dwóch aspektach, zewnętrznym i wewnętrznym. Aspekt zewnętrzny polityki obrony państwa powinien zapewniać utrzymanie systemu obronnego państwa zdolnego do przeciwdziałania się potencjalnym zagrożeniom militarnym bezpieczeństwa państwa. Natomiast aspekt zewnętrzny polityki obrony państwa powinien koncentrować się na działaniach zmierzających do przeciwdziałania ewentualnym zagrożeniom militarnym, minimalizowania ewentualnych skutków tych zagrożeń, umiędzynarodawiania ewentualnych następstw urealnienia się potencjalnych zagrożeń, tworzenia umiędzynarodowych systemów obronnych itp.

Niniejsze opracowanie przedstawia próbe metodycznego ujęcia zakresu informacji niezbędnej do kształtowania polityki obrony w aspekcie zewnętrznym i wewnętrznym.

1. Zestaw informacji zewnętrznych.

Informacje zewnętrzne do kształtowania polityki obronnej Polski, w rozumieniu niniejszego opracowania, są to dane z otoczenia geopolitycznego Polski, które mają różnorodny związek z bezpieczeństwem militarnym naszego państwa. Zestaw informacji zewnętrznych można ogólnie podzielić następująco (schemat 1):

Schemat 1.

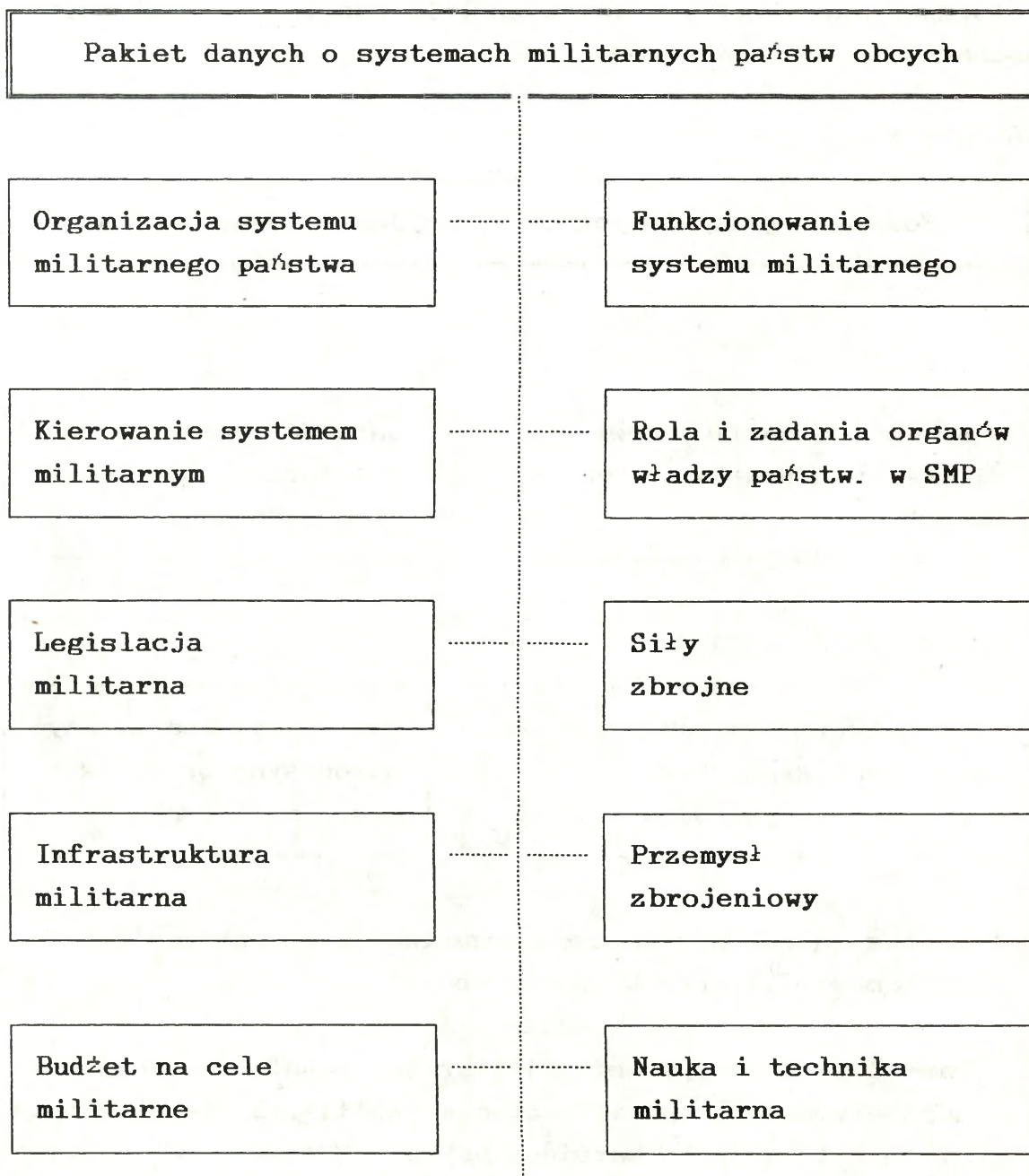

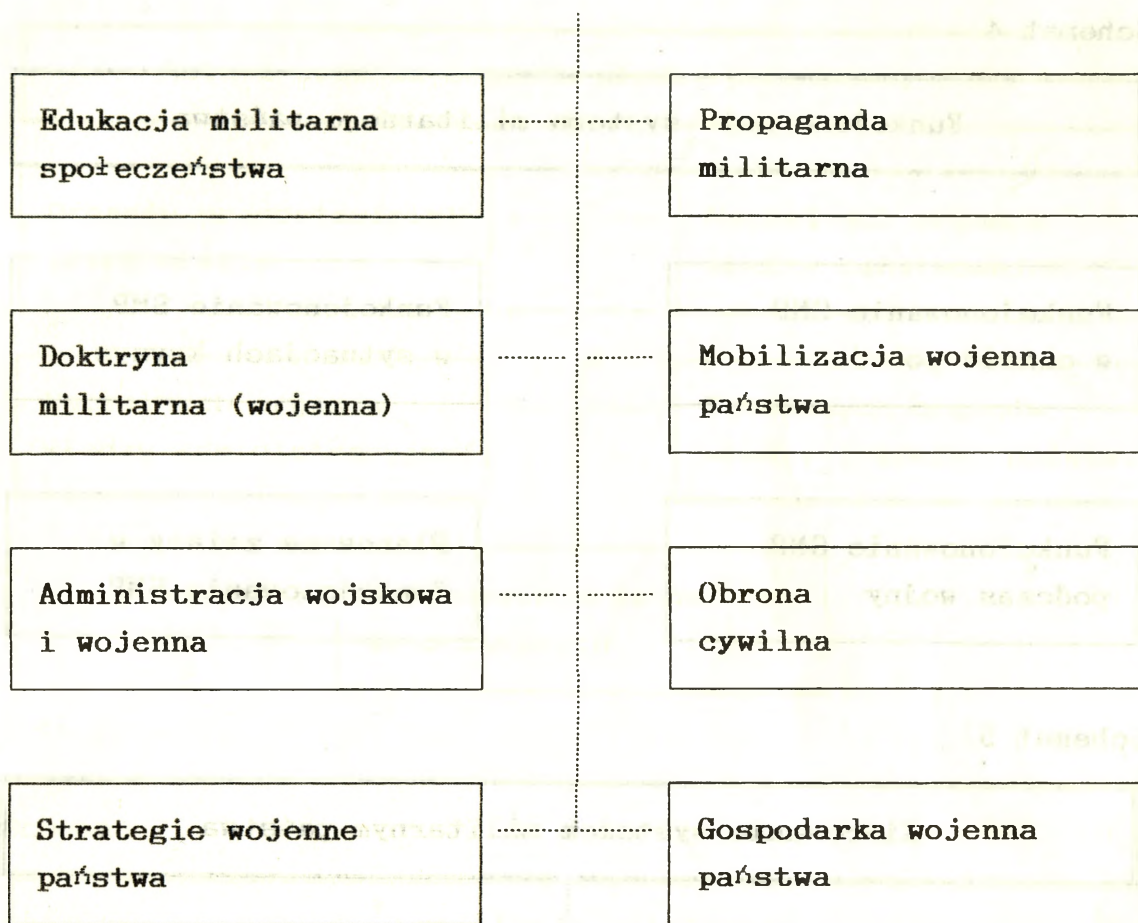
1.1. Zestaw danych dotyczących organizacji i funkcjonowania systemów militarnych państw obcych.

Dane dotyczące systemów militarnych państw powinny być gromadzone w celu oceny i prognozy możliwych ewentualnych zagrożeń militarnych bezpieczeństwa Polski ze strony

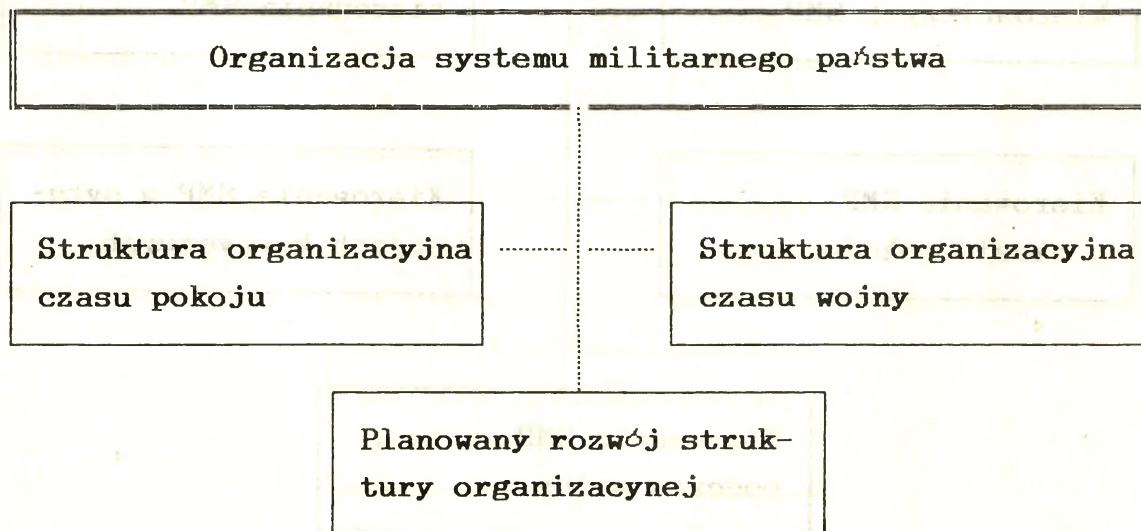
potencjalnych przeciwników oraz w celu wyciągnięcia określonych wniosków dla doskonalenia naszego systemu obrony militarnej. Zestaw danych z tego zakresu powinien obejmować następujące informacje (schemat 2):

Schemat 2.

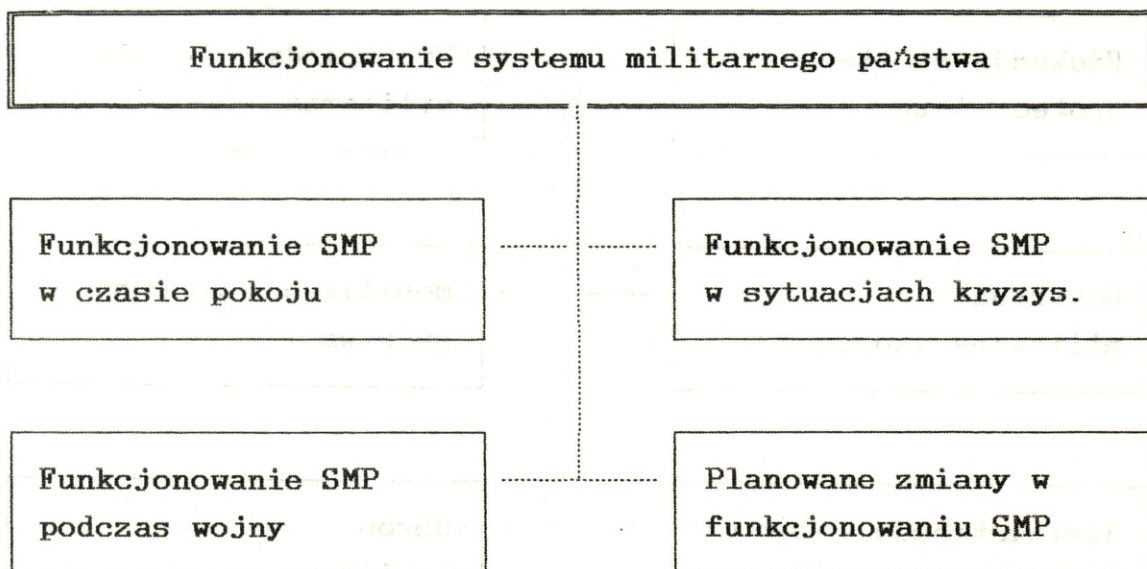

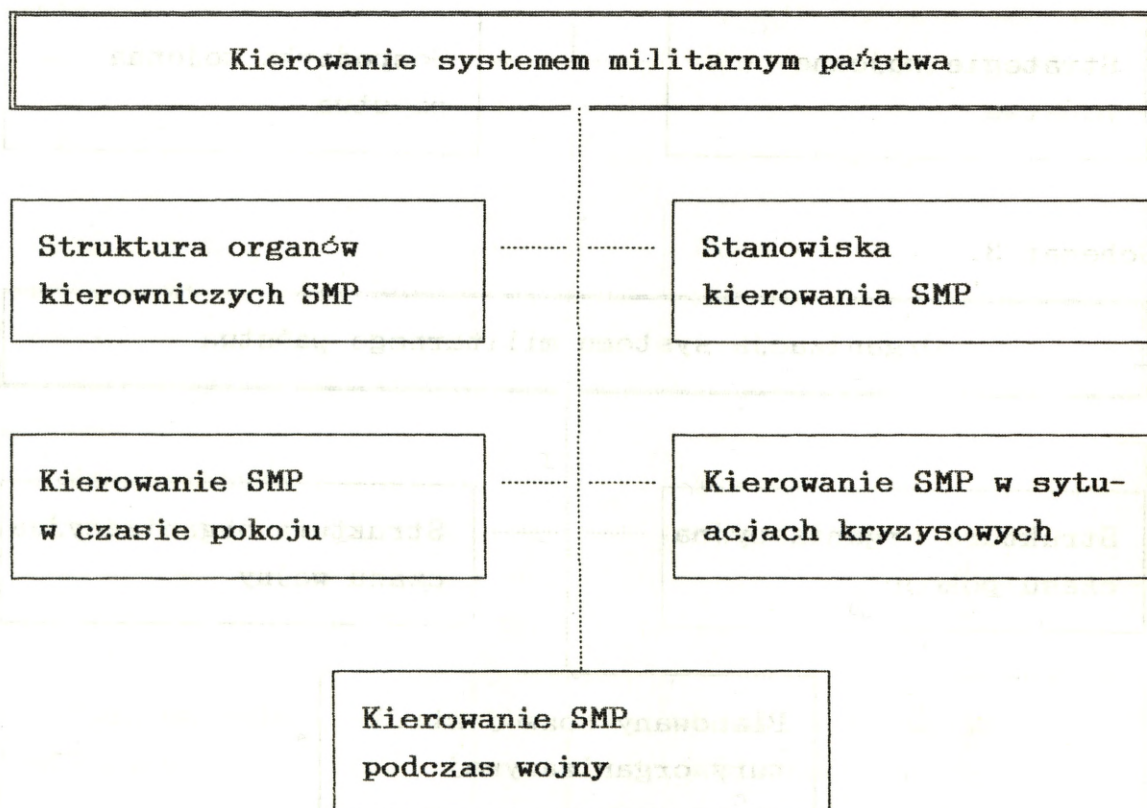
Schemat 3.

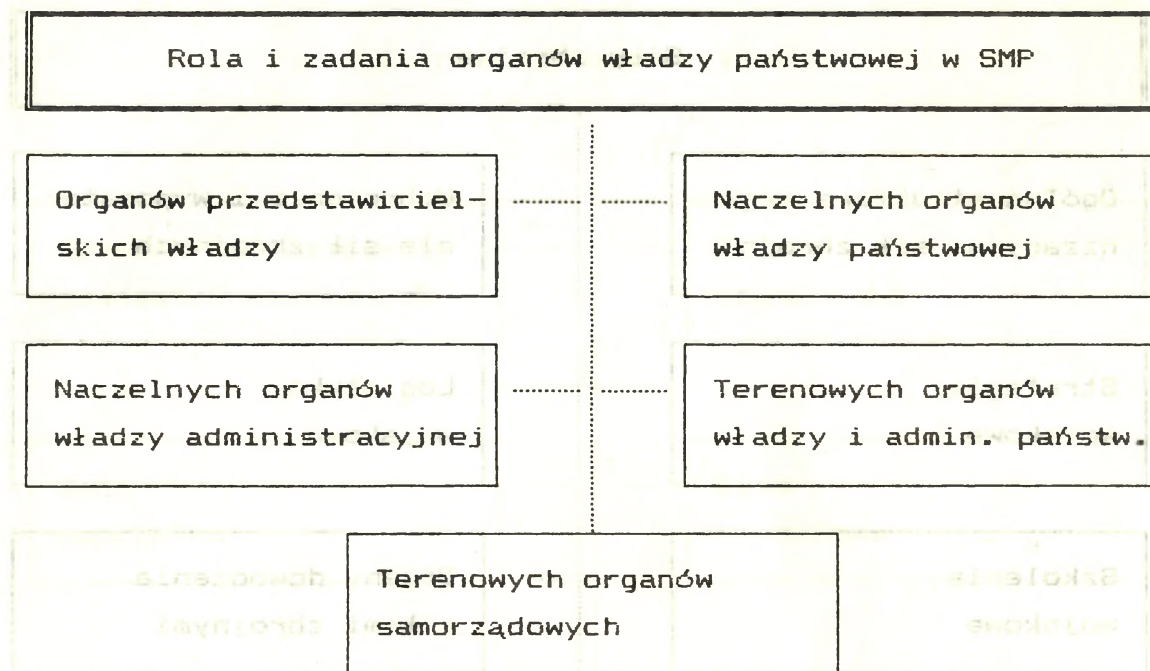
Schemat 4.

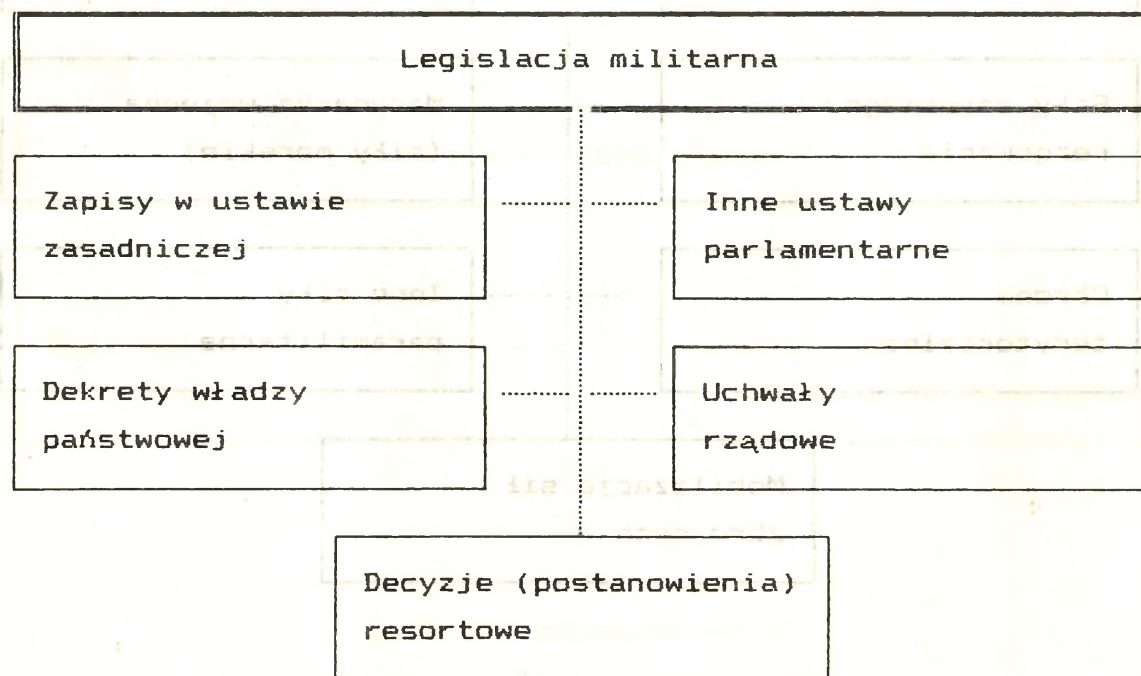
Schemat 5.

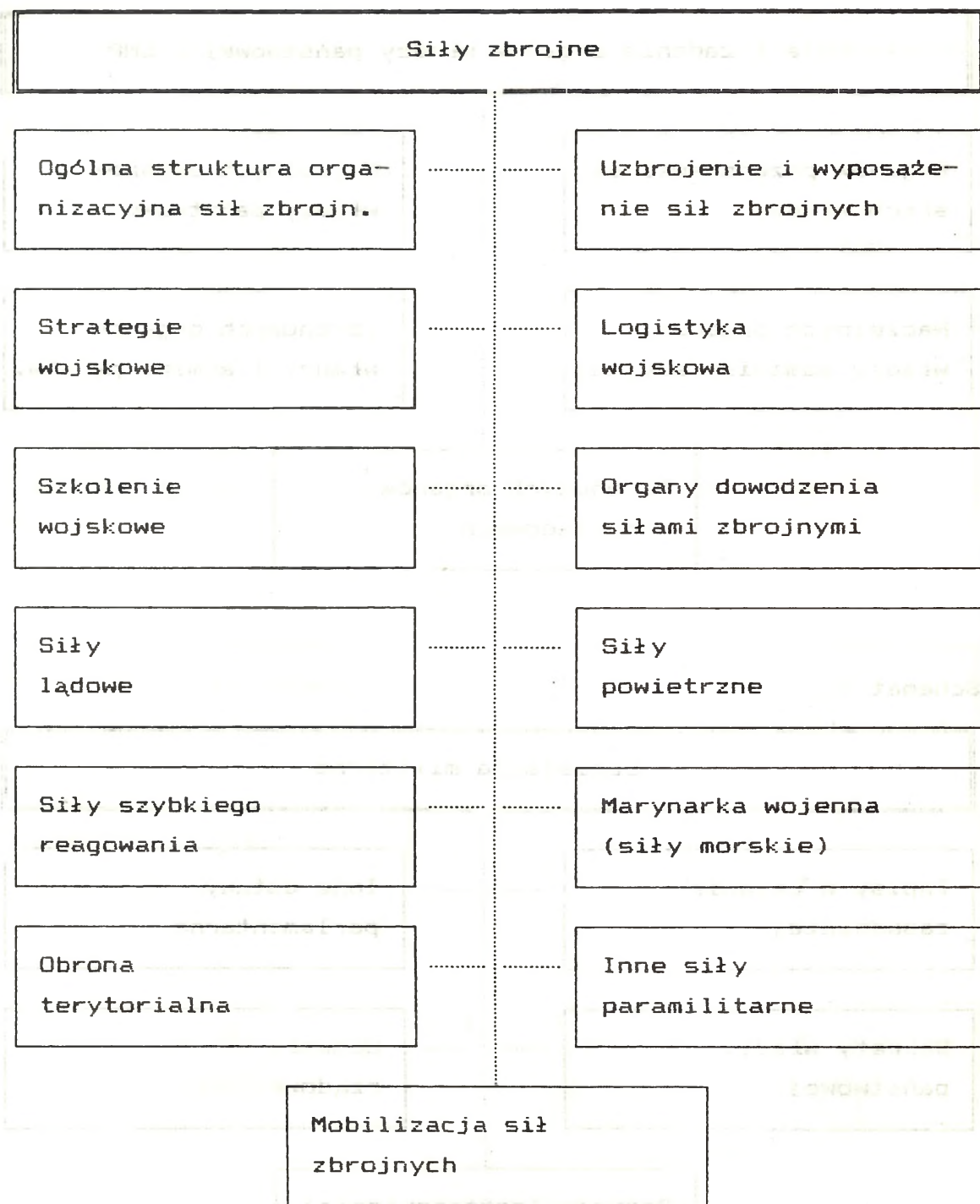
Schemat 6.

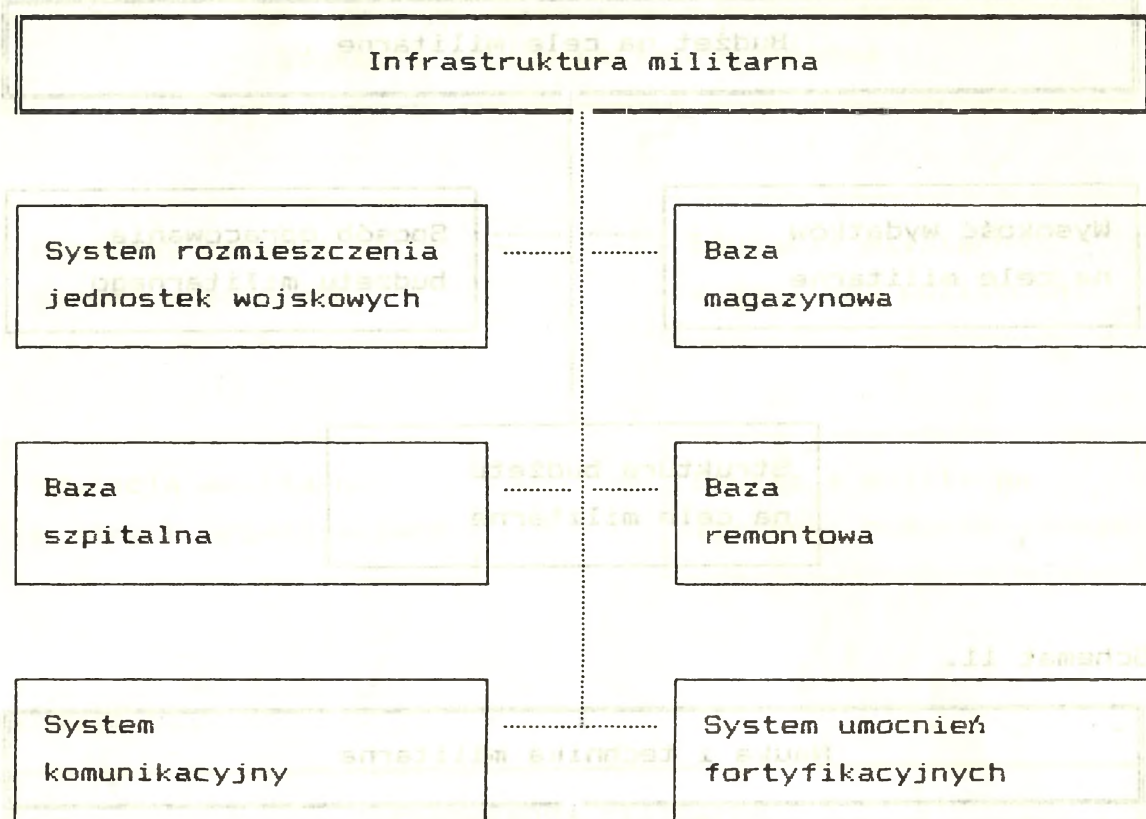
Schemat 7.

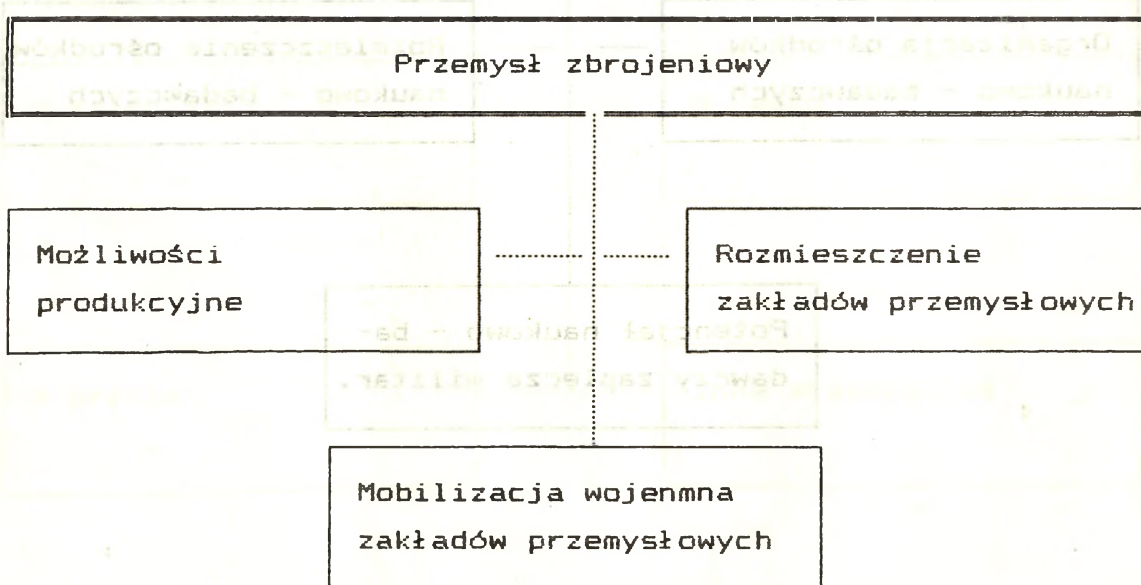
Schemat 8.

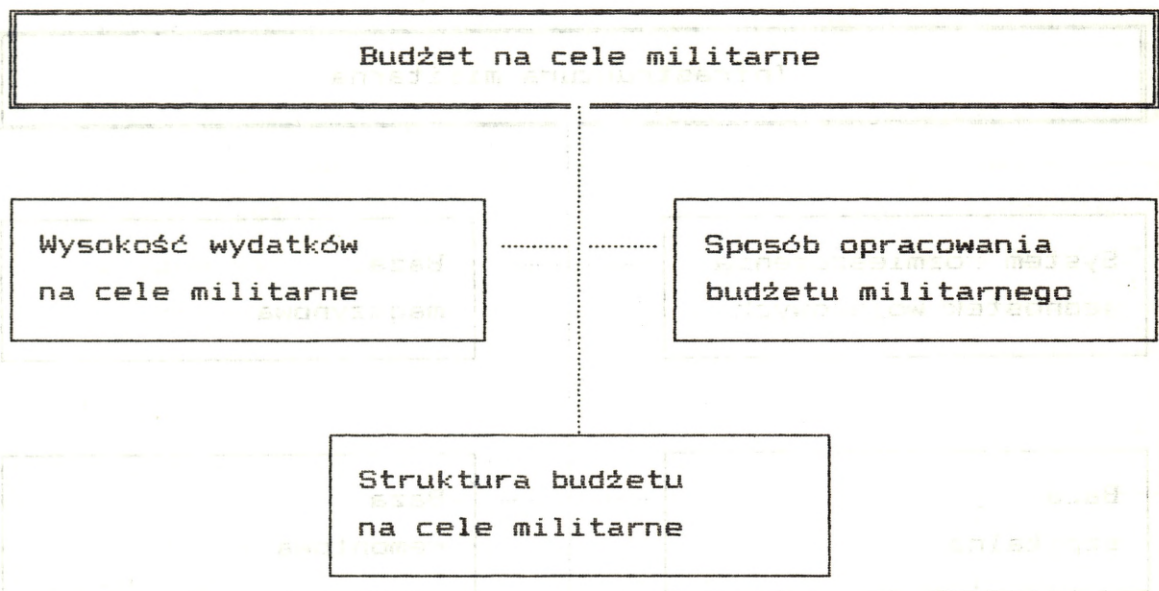
Schemat 9.

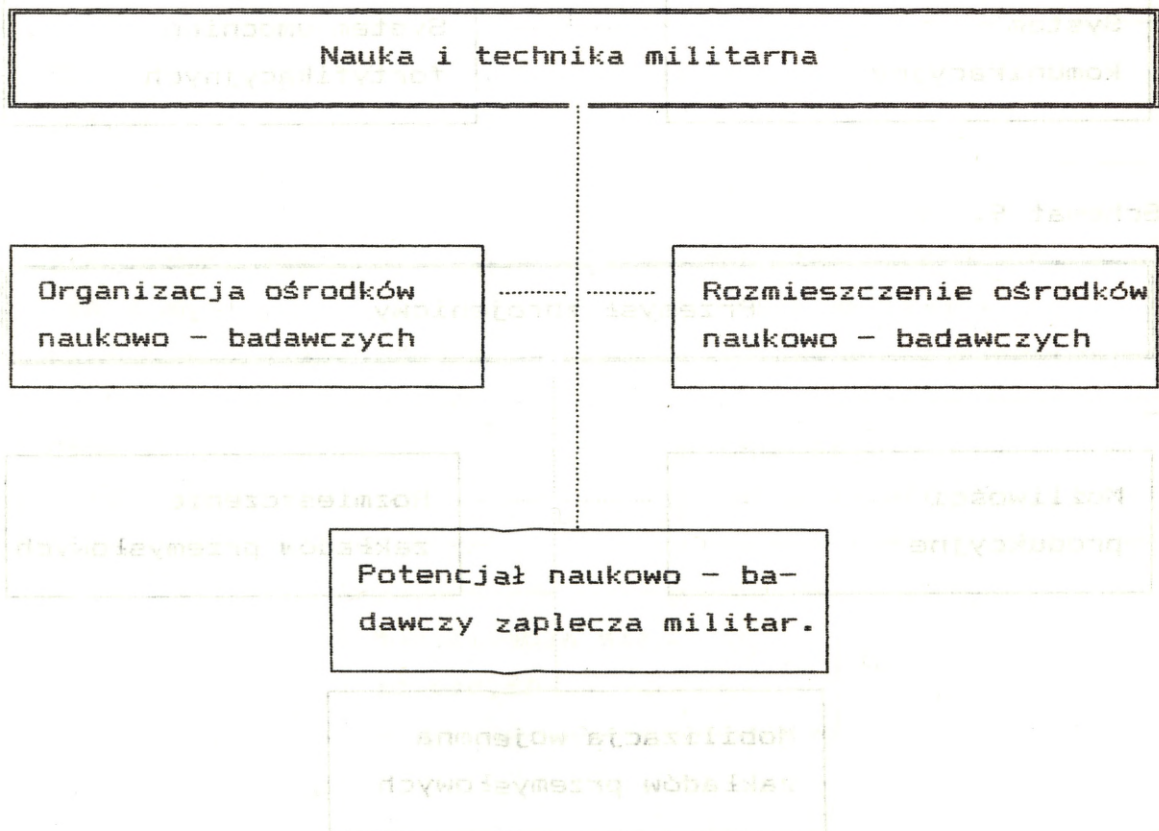
Schemat 9.

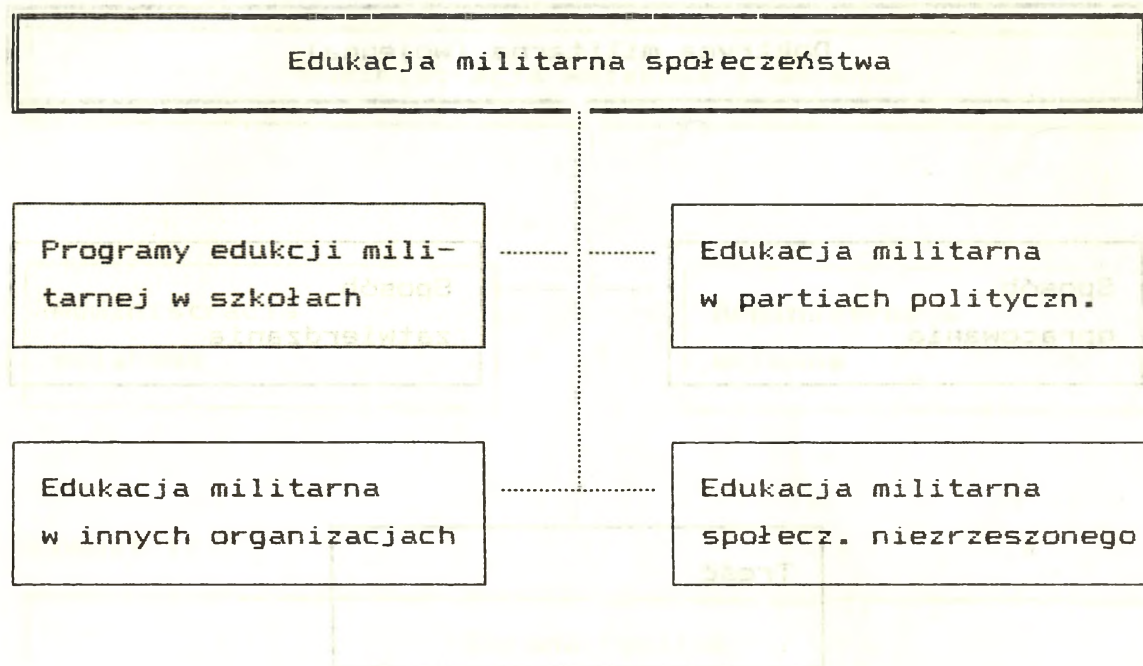
Schemat 10.

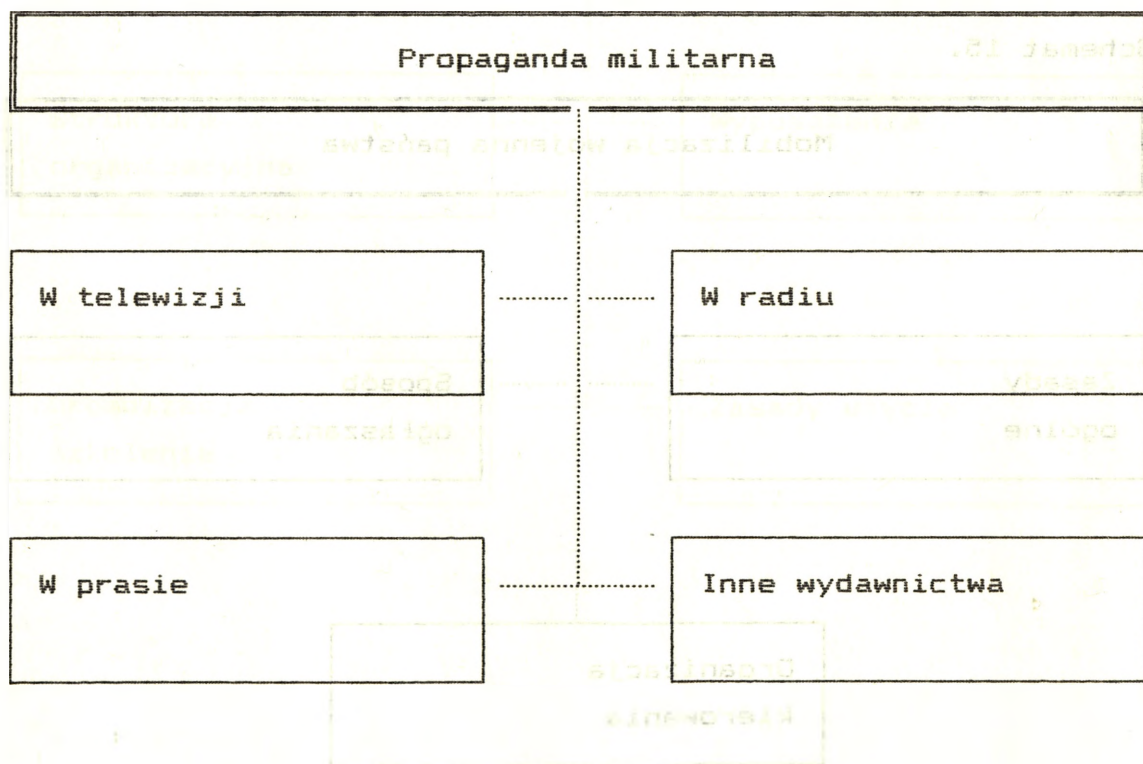
Schemat 11.

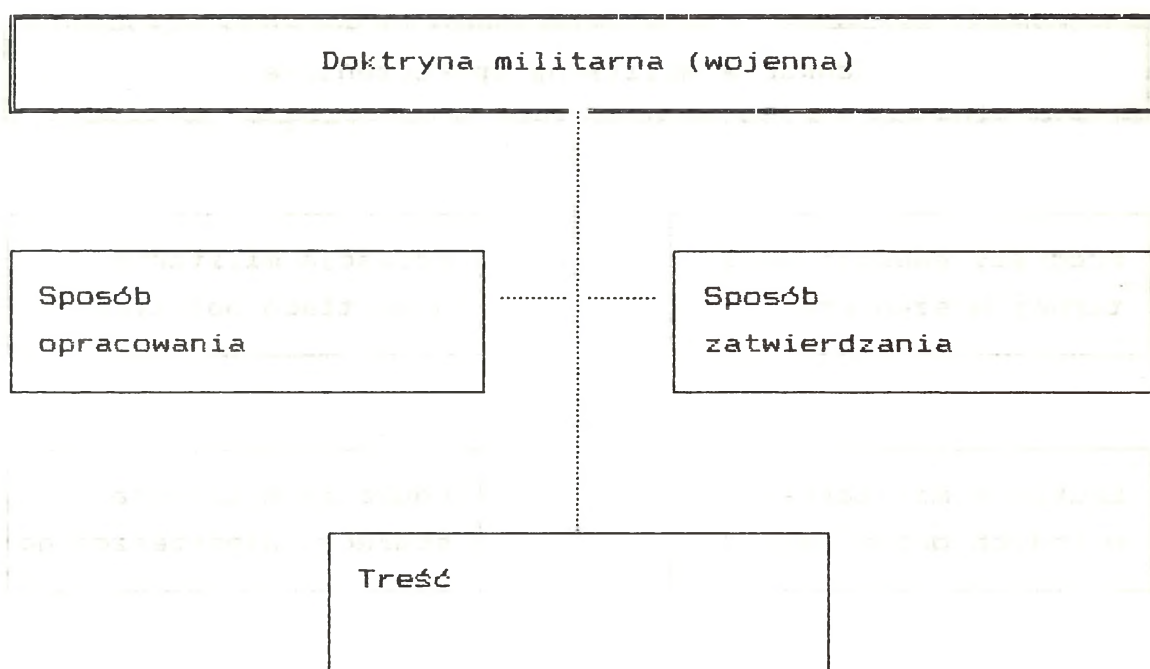
Schemat 12.

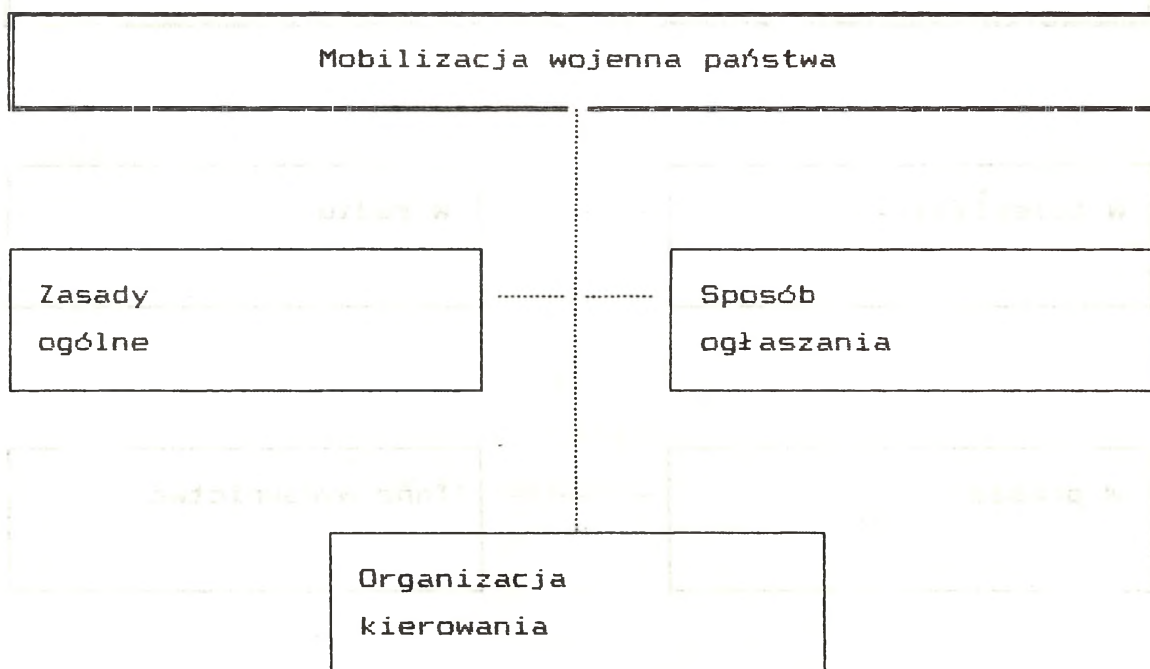
Schemat 13.

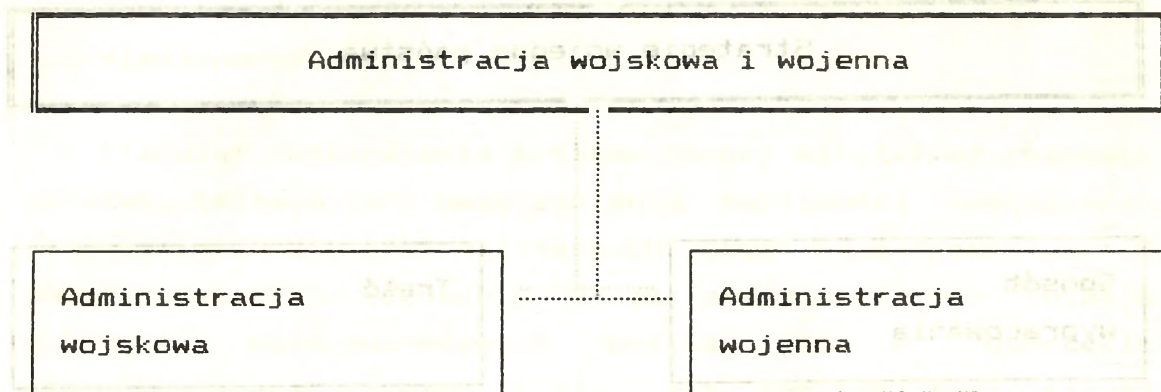
Schemat 14.

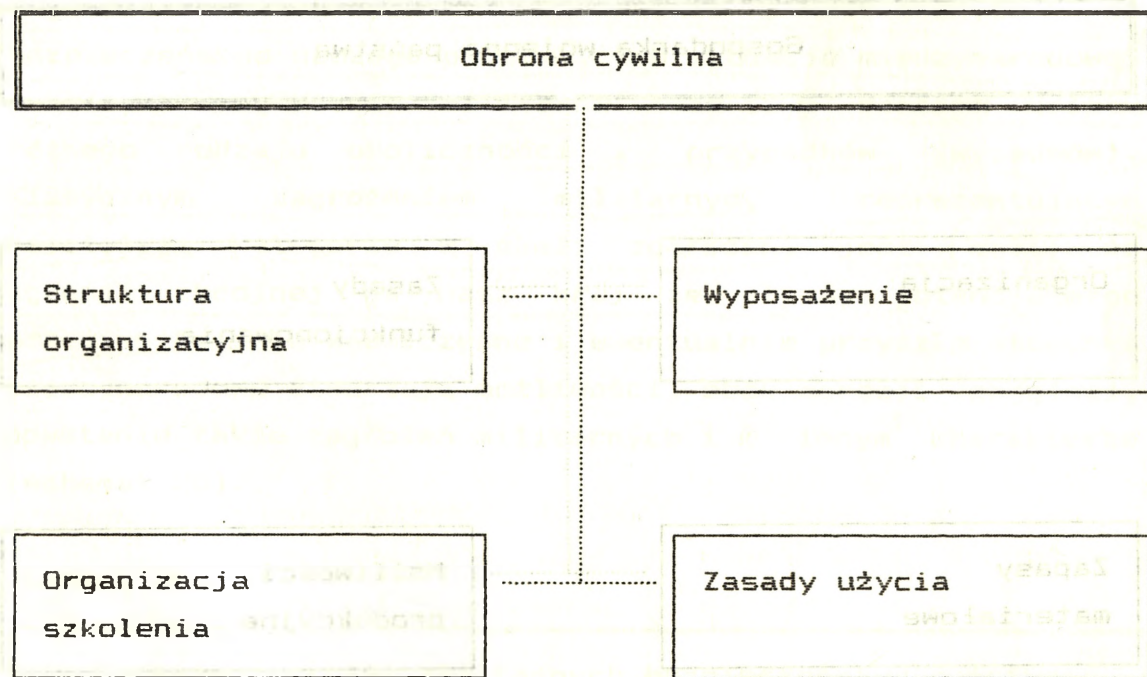
Schemat 15.

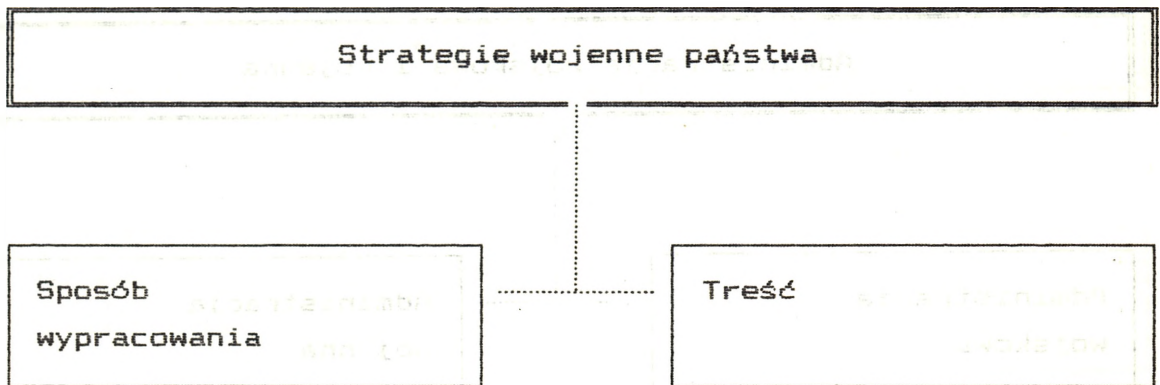
Schemat 16.

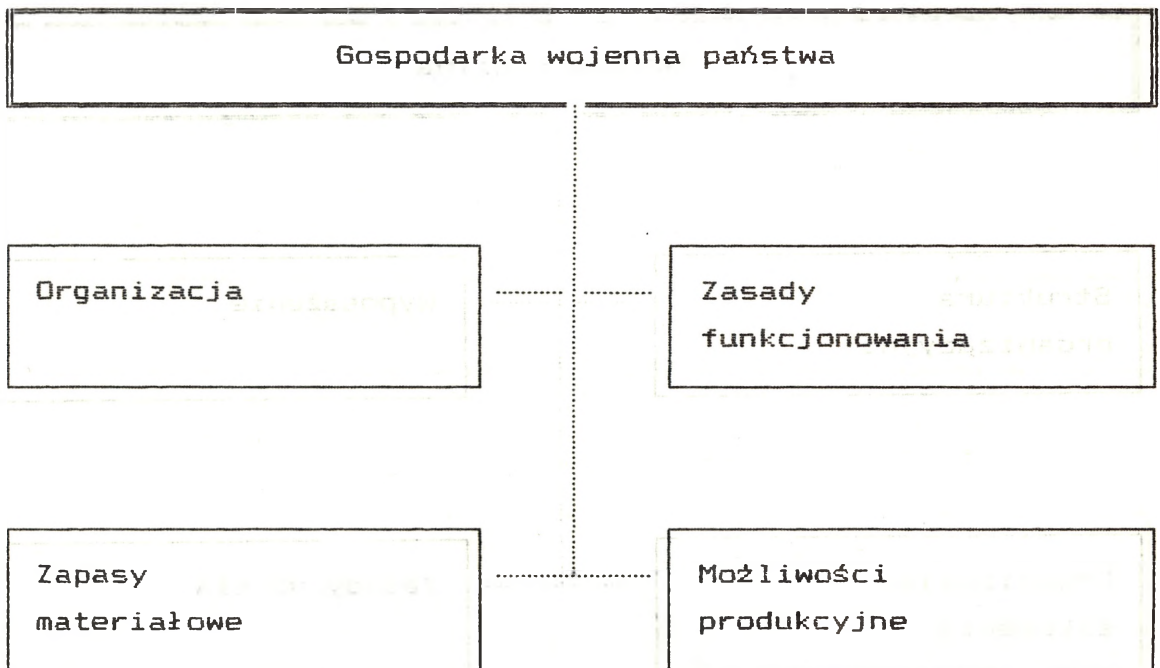
Schemat 17.

Schemat 18.

Schemat 19.

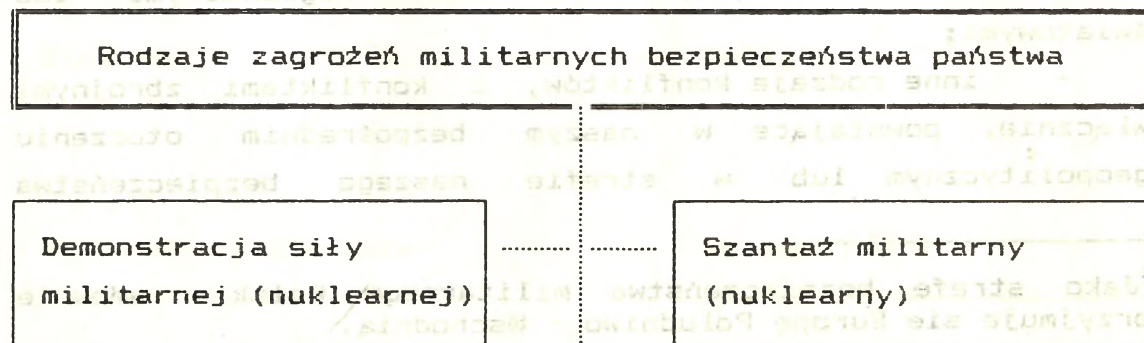

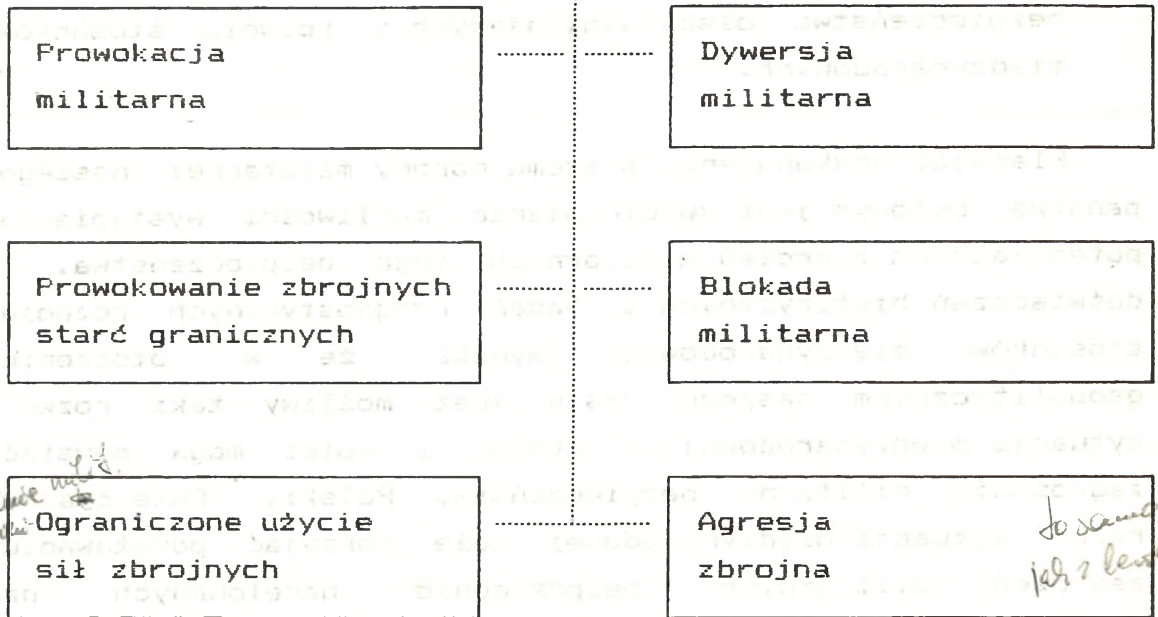
1.2. Zestaw danych dotyczących zagrożeń militarnych bezpieczeństwa Polski wynikających z rozwoju stosunków międzynarodowych.

Planując doskonalenie systemu obrony militarnej naszego państwa, celowym jest uwzględnienie możliwości wystąpienia potencjalnych zagrożeń militarnych jego bezpieczeństwa. Z doświadczeń historycznych i badań prognostycznych rozwoju stosunków międzynarodowych wynika, że w otoczeniu geopolitycznym naszego kraju jest możliwy taki rozwój sytuacji międzynarodowej, w której z kolei mogą powstać zagrożenia militarne bezpieczeństwa Polski. Potencjalny rozwój sytuacji międzynarodowej może sprzyjać powstawaniu zagrożeń militarnych bezpośrednio nacelowanych na bezpieczeństwo naszego państwa, lub sytuacji międzynarodowej, w których zagrożenie militarne może być dziełem spłotu różnego rodzaju okoliczności i przypadków (wypadków).

Klasycznym zagrożeniem militarnym, reprezentującym najcięższą kategorię w skali zagrożeń, jest możliwość agresji zbrojnej na nasz kraj ze strony potencjalnego przeciwnika. Ale współczesne i ewentualnie przyszłe stosunki międzynarodowe stwarzają możliwości, obok agresji zbrojnej, powstanie także zagrożeń militarnych i o innym charakterze (schemat 20).

Schemat 20.

Natomiast sytuacje międzynarodowe, w których zagrożenie militarne może być dziełem przypadku lub określonych okoliczności, są następujące:

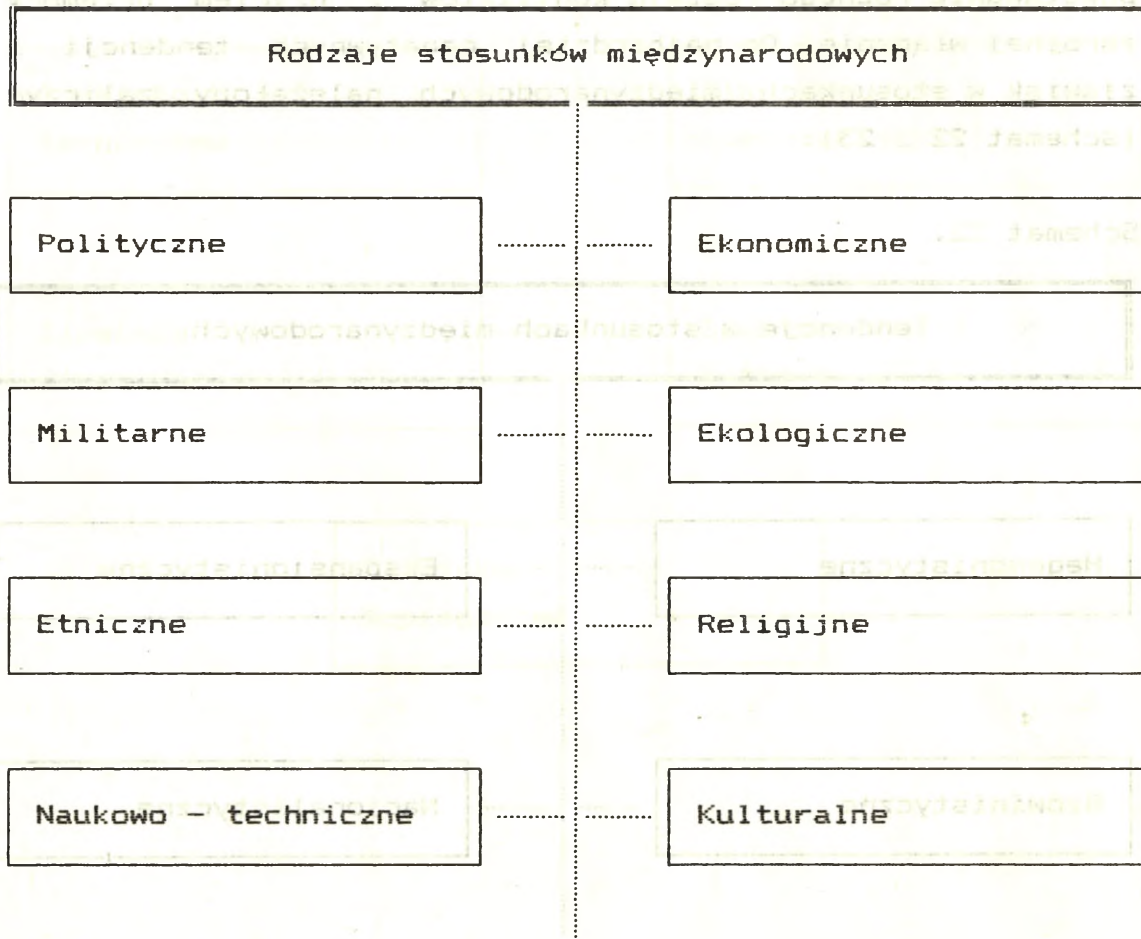
- ✓ - wojna domowa w kraju bezpośrednio sąsiadującym lub w państwie leżącym w strefie naszego bezpieczeństwa militarnego¹;
- ✓ - wojna pomiędzy państwami bezpośrednio sąsiadującymi;
- ✓ - wojna państwa bezpośrednio sąsiadującego z państwem leżącym w strefie naszego bezpieczeństwa militarnego;
- ✓ - wojna pomiędzy mocarstwami regionalnymi lub światowymi;
- ✓ - inne rodzaje konfliktów, z konfliktami zbrojnymi włącznie, powstające w naszym bezpośrednim otoczeniu geopolitycznym lub w strefie naszego bezpieczeństwa

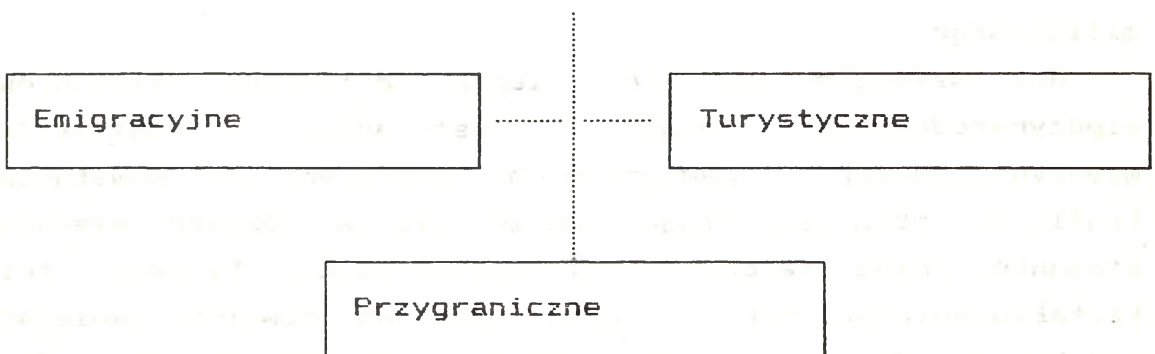
¹Jako strefę bezpieczeństwa militarnego Polski umownie przyjmuje się Europę Południowo - Wschodnią.

militarnego.

Jak wskazuje na to wiedza dotycząca stosunków międzynarodowych oraz powstawania konfliktów międzynarodowych i wewnętrznych, przyczyny do powstania konfliktu zbrojnego mogą rodzić się w różnych sferach stosunków międzynarodowych i wewnętrznych. Dlatego też kształtowanie polityki obronnej powinno również zawierać niezbędne dane odnośnie faktów niekorzystnych, dla międzynarodowego bezpieczeństwa militarnego, powstających w sferze stosunków międzynarodowych. Wzajemne związki, stosunki i relacje między podmiotami międzynarodowymi mogą mieć m.in. charakter (schemat 21):

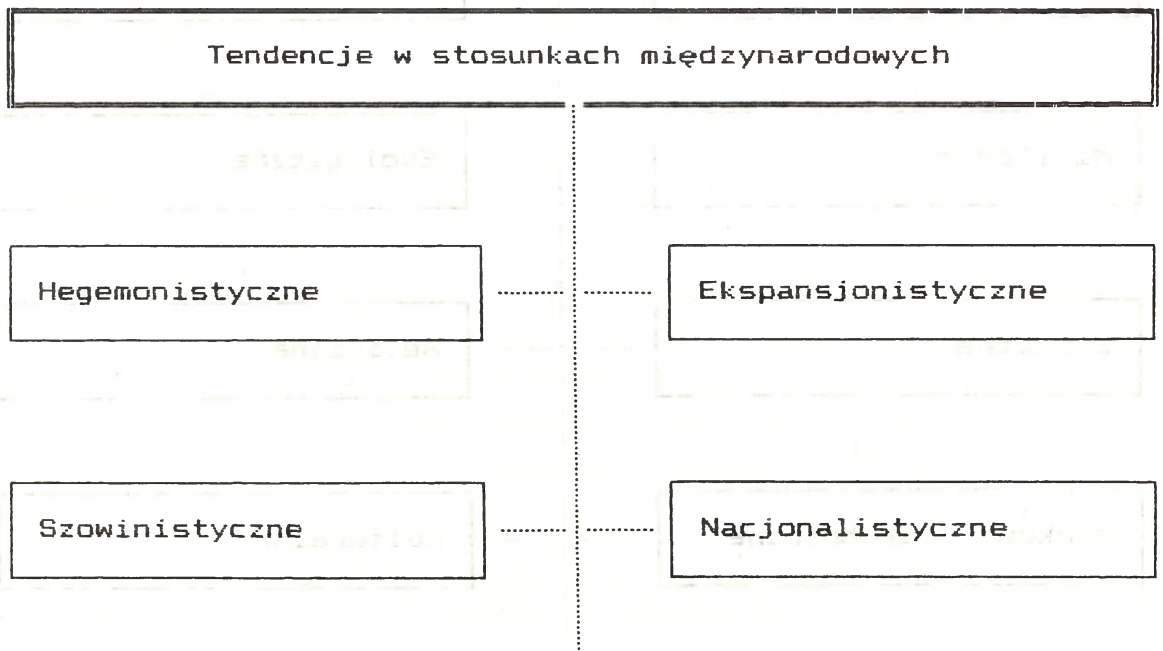
Schemat 21.

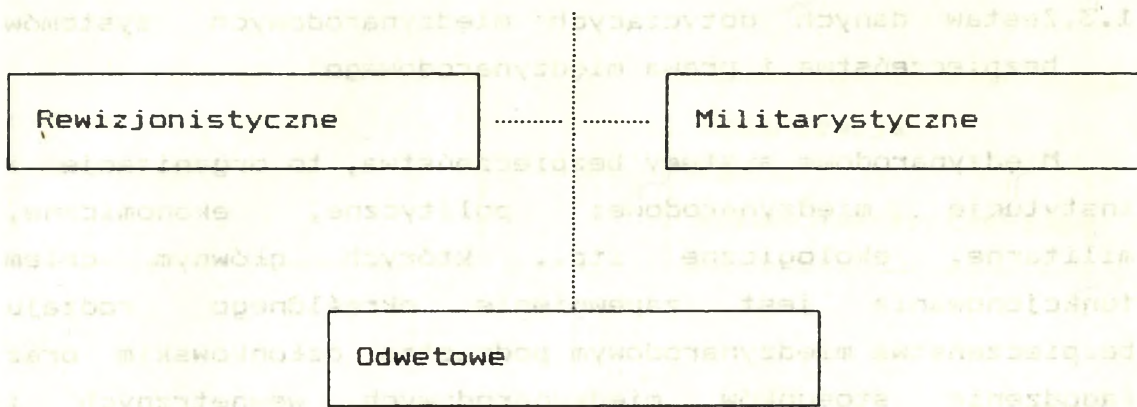

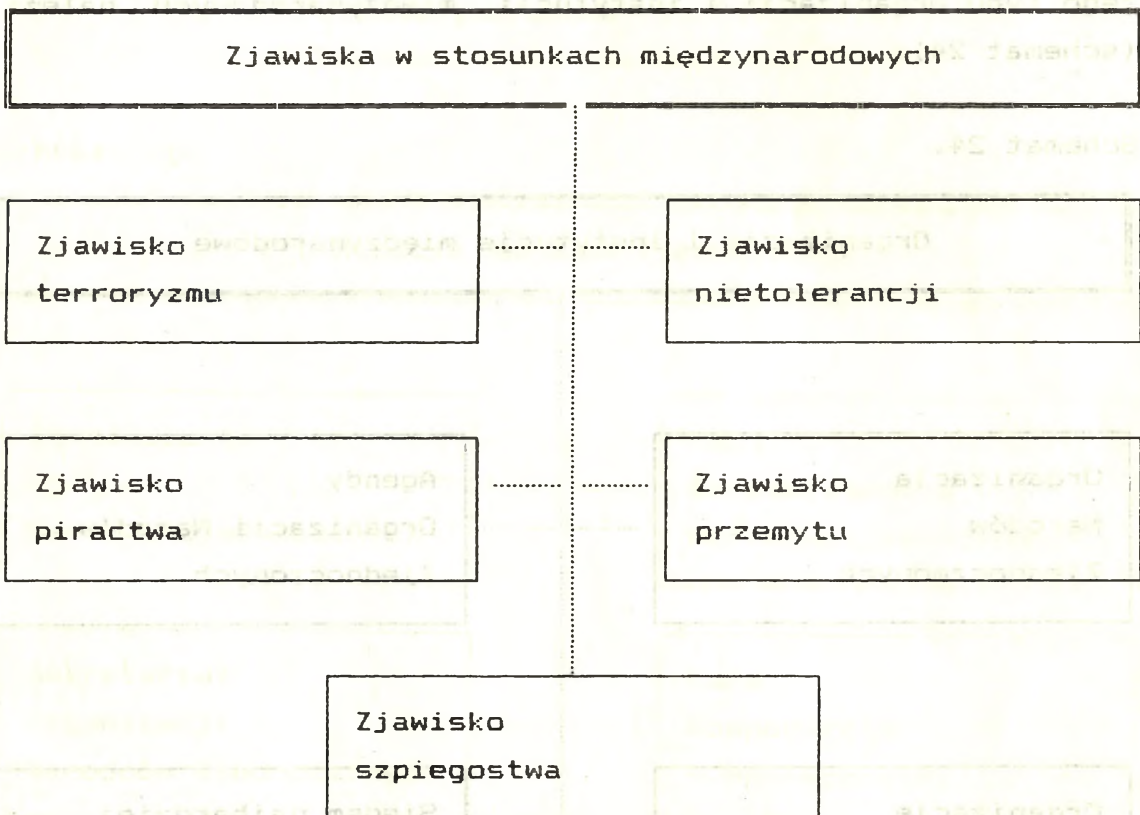
Specyficznym rodzajem stosunków międzynarodowych są tendencje i zjawiska międzynarodowe. Tendencje i zjawiska międzynarodowe mające cechy negatywne są przyczyną destabilizacji w stosunkach międzynarodowych, czyli innymi słowy, są konfliktogenne, a tym samym mogą powodować powstawanie różnego rodzaju konfliktów z użyciem przemocy zbrojnej włącznie. Do najbardziej negatywnych tendencji i zjawisk w stosunkach międzynarodowych należałoby zaliczyć (schemat 22 i 23):

Schemat 22.

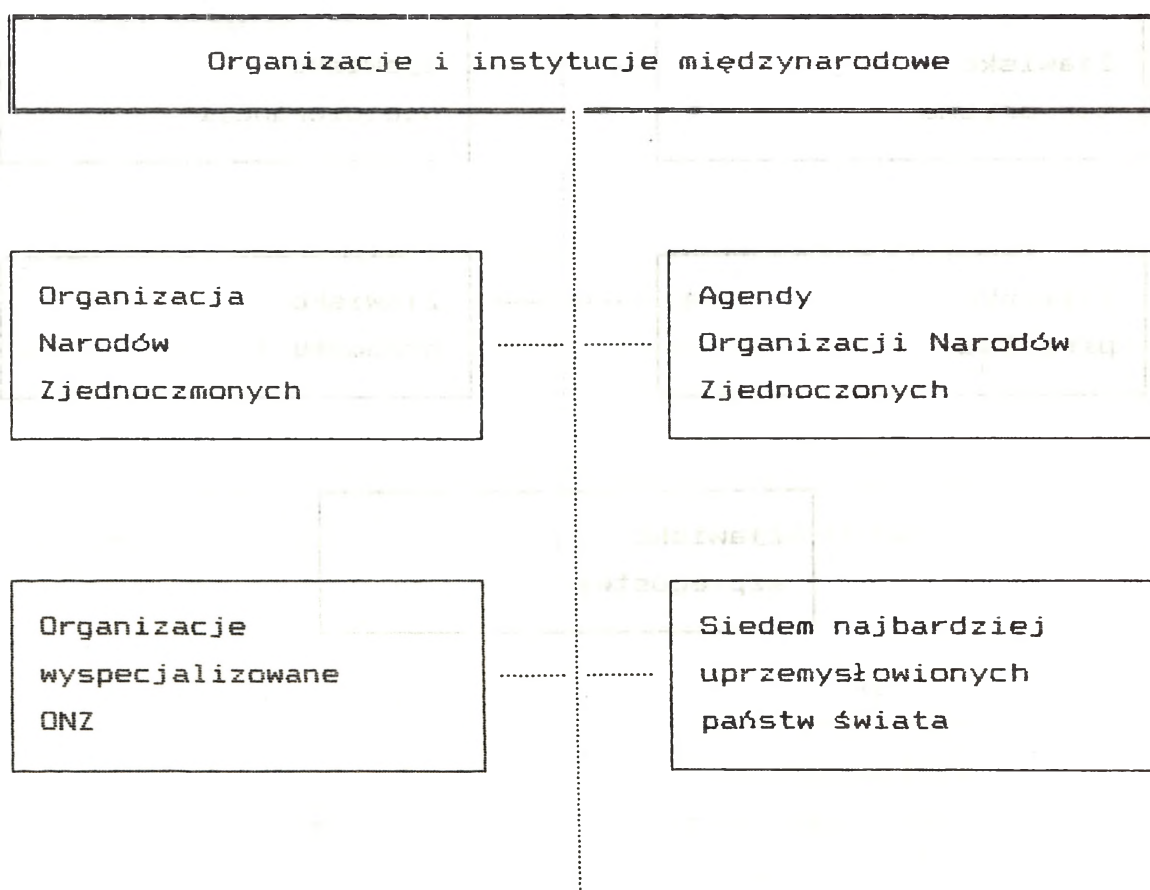
Schemat 23.

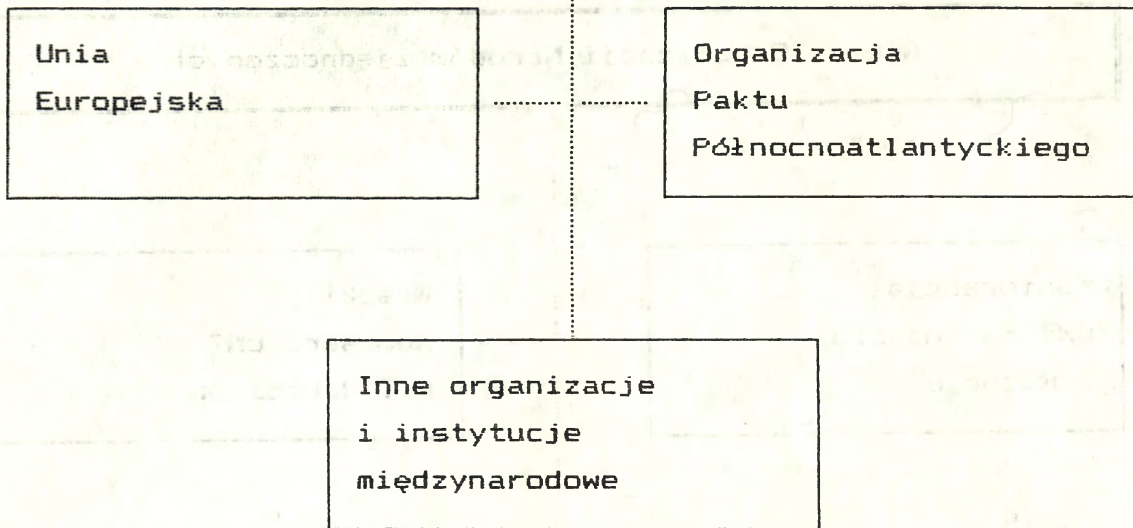

1.3. Zestaw danych dotyczących międzynarodowych systemów bezpieczeństwa i prawa międzynarodowego.

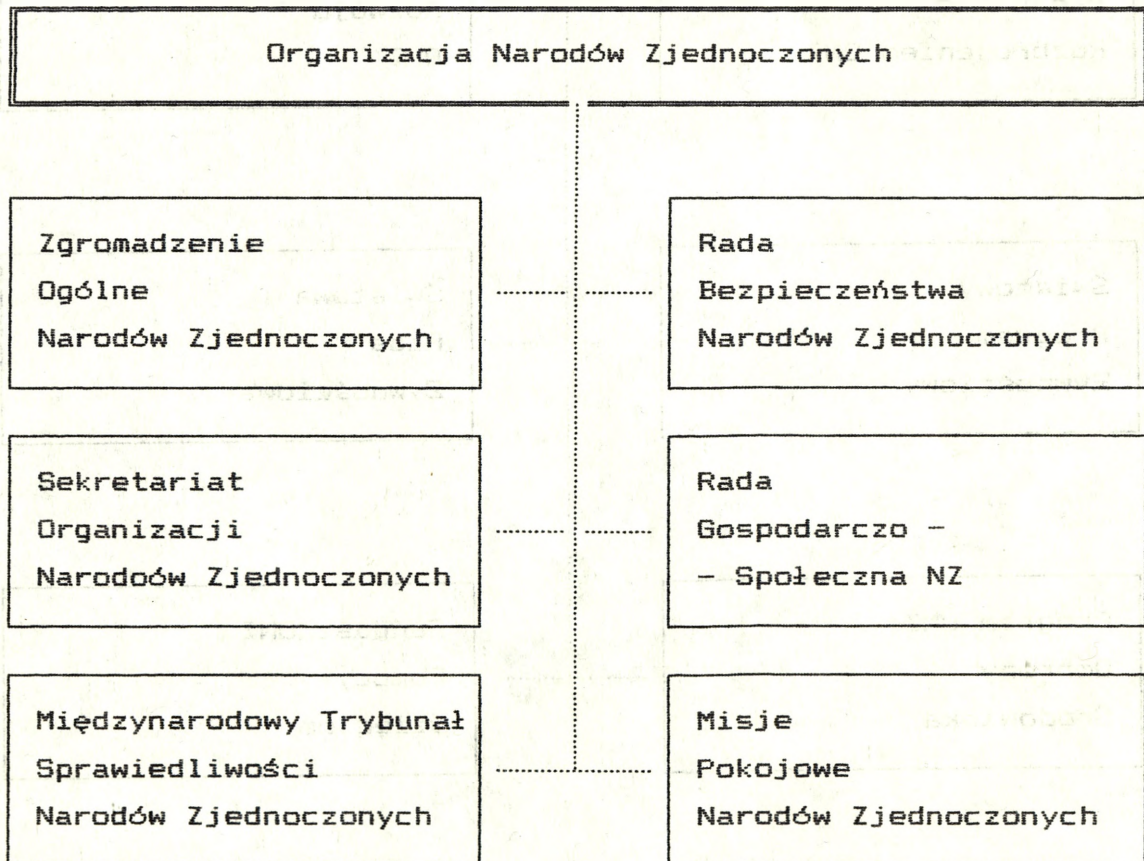
Międzynarodowe systemy bezpieczeństwa, to organizacje i instytucje międzynarodowe: polityczne, ekonomiczne, militarne, ekologiczne itp., których głównym celem funkcjonowania jest zapewnienie określonego rodzaju bezpieczeństwa międzynarodowym podmiotom członkowskim oraz łagodzenie stosunków międzynarodowych wewnętrznych i zewnętrznych. W zależności od zasięgu działania mogą one mieć charakter światowy lub regionalny. Do najważniejszych tego typu organizacji i instytucji międzynarodowych należą (schemat 24):

Schemat 24.

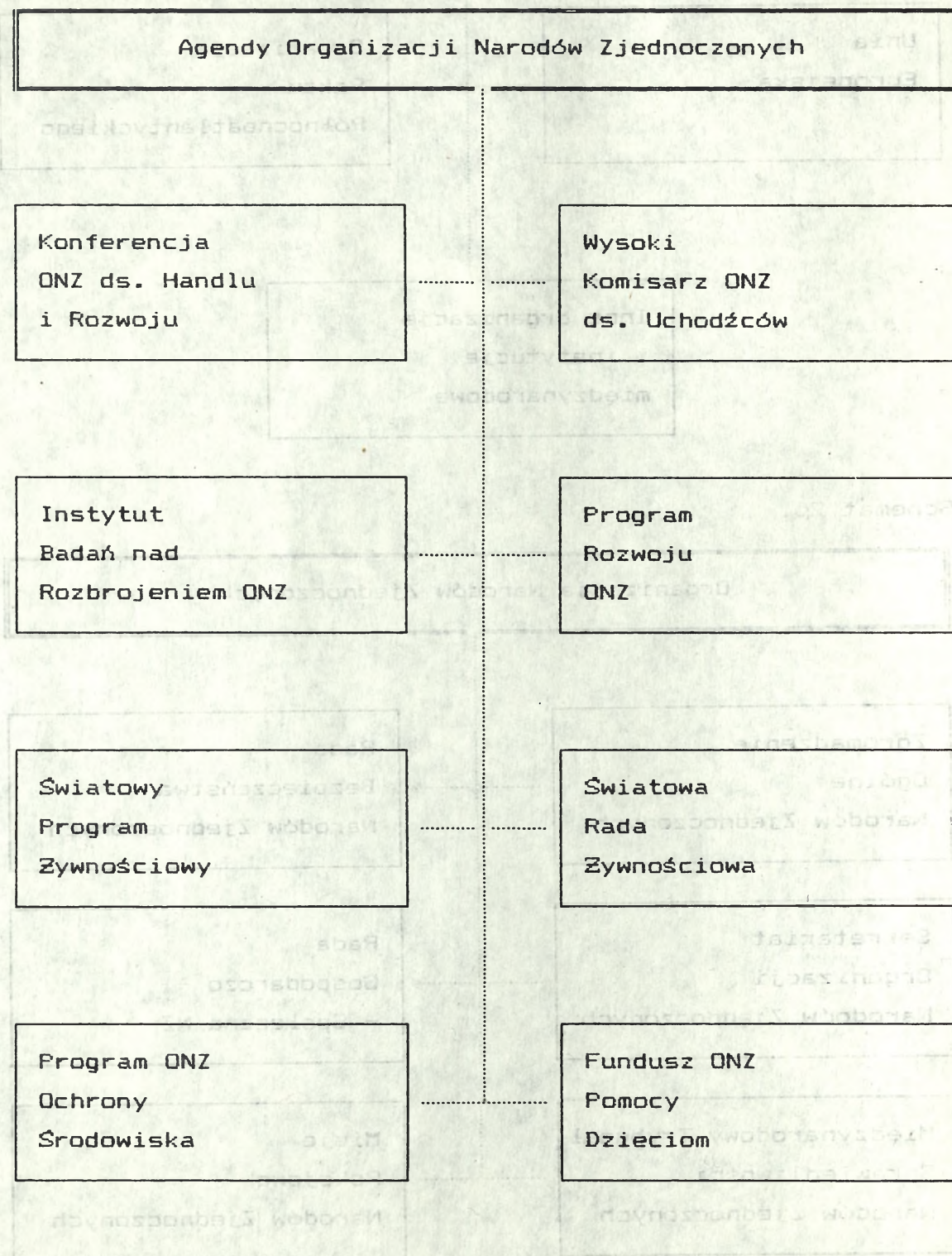

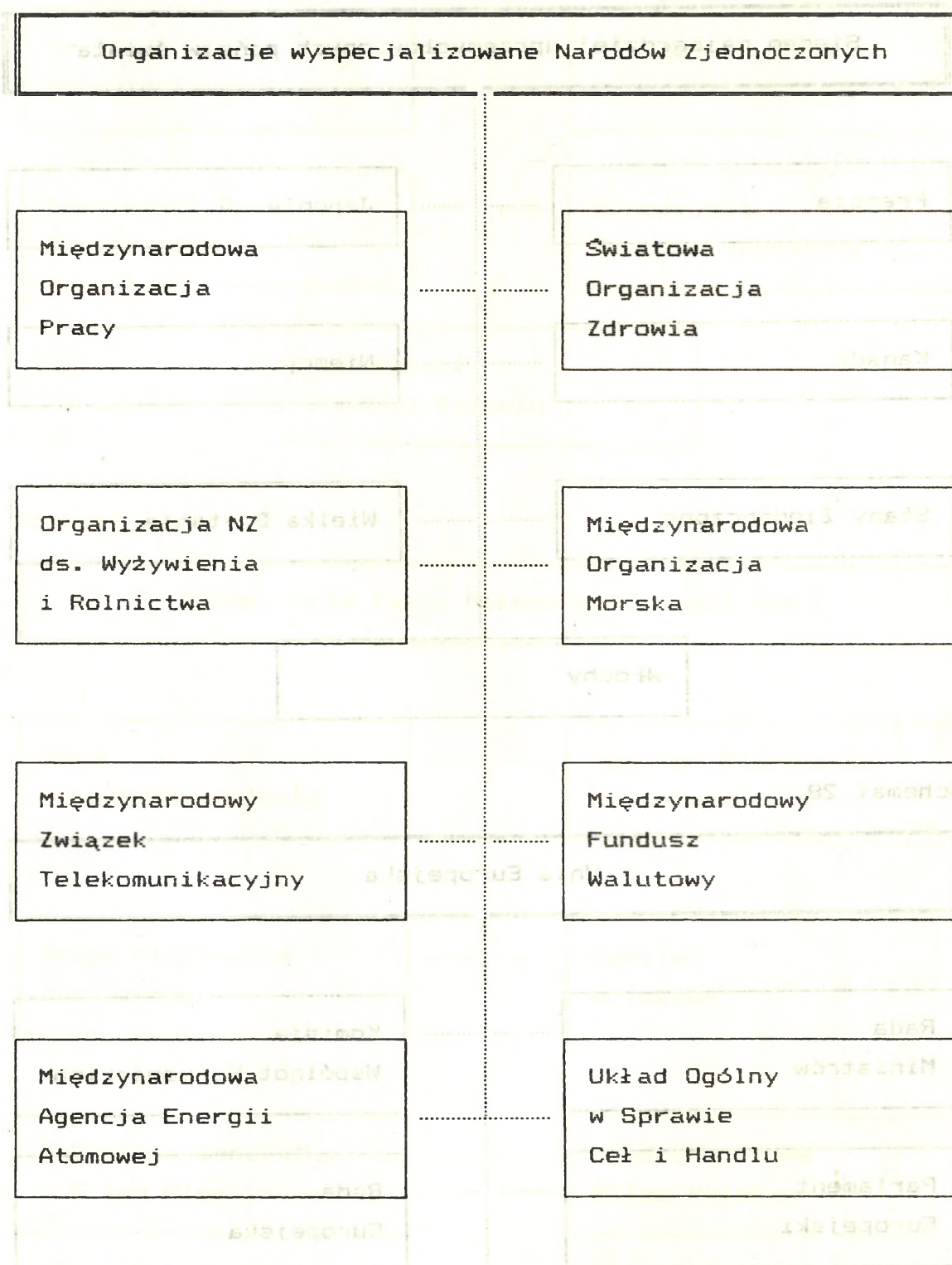
Schemat 25.

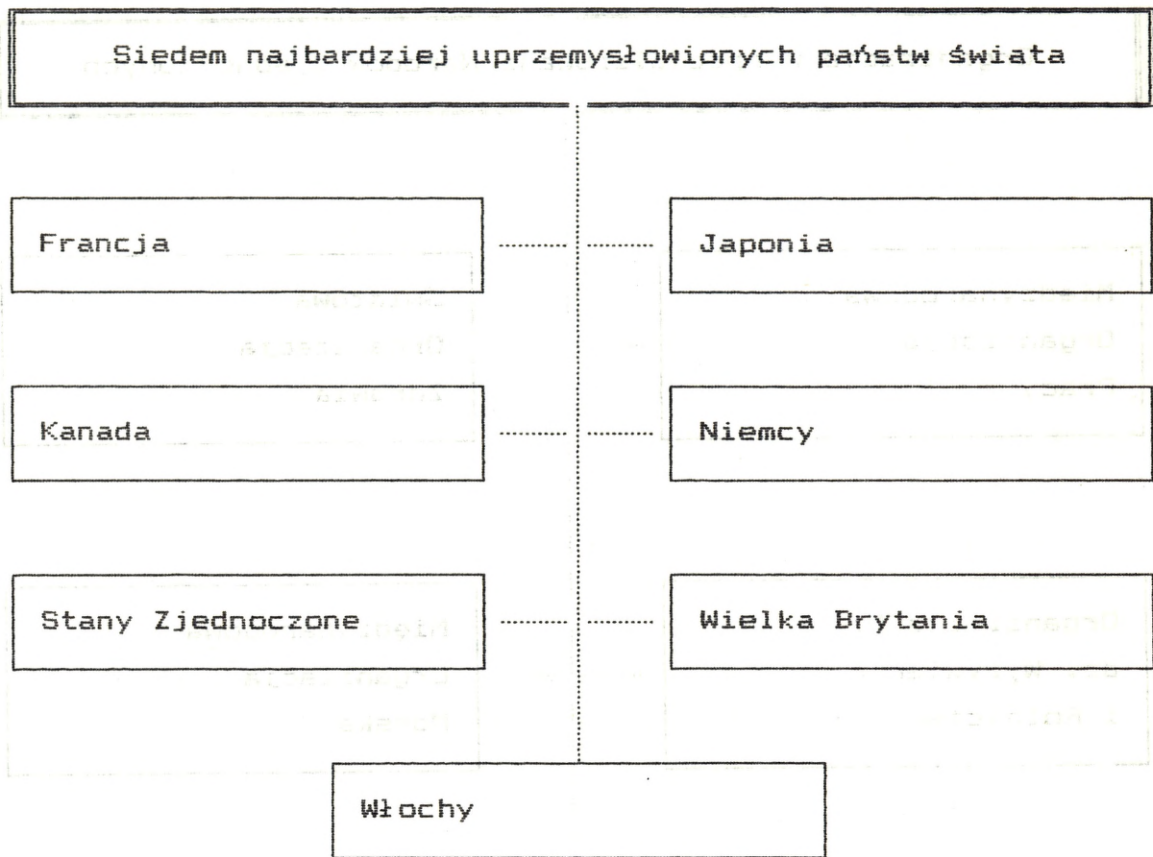
Schemat 25.

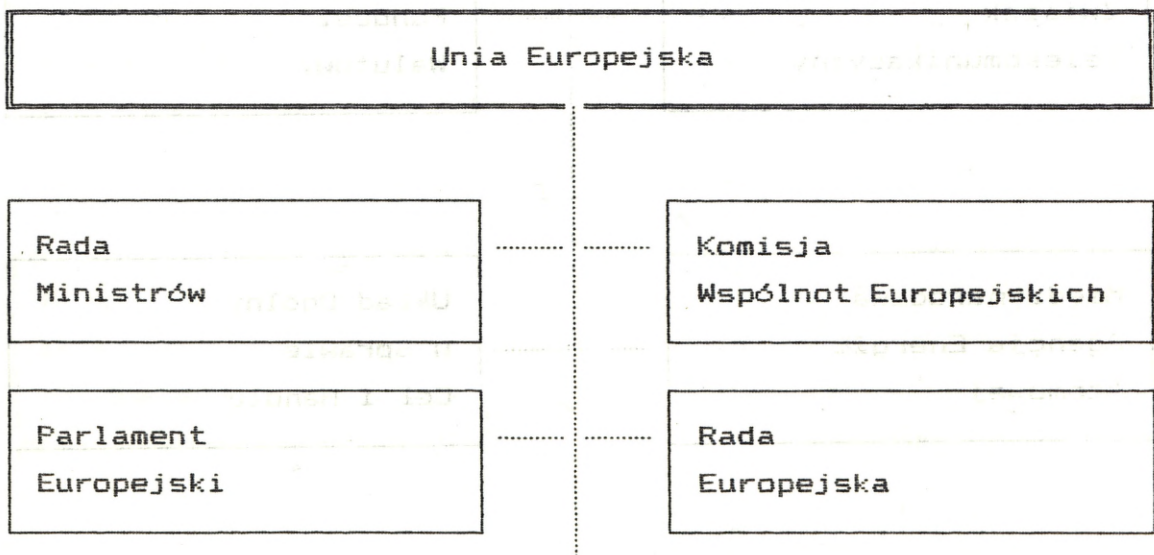
Schemat 26.

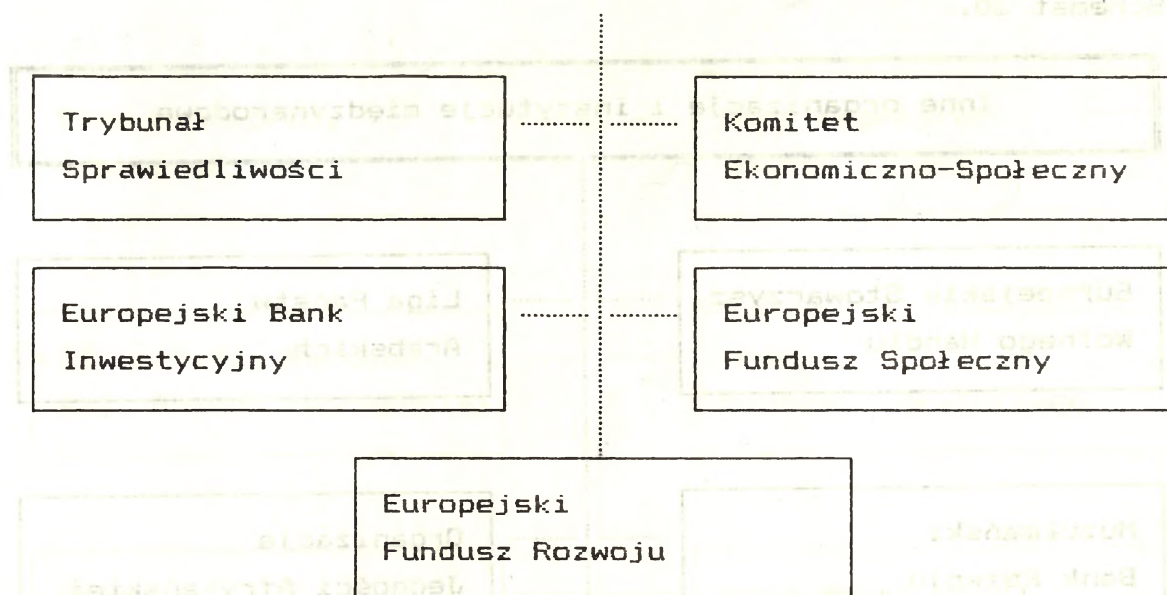

Schemat 27.

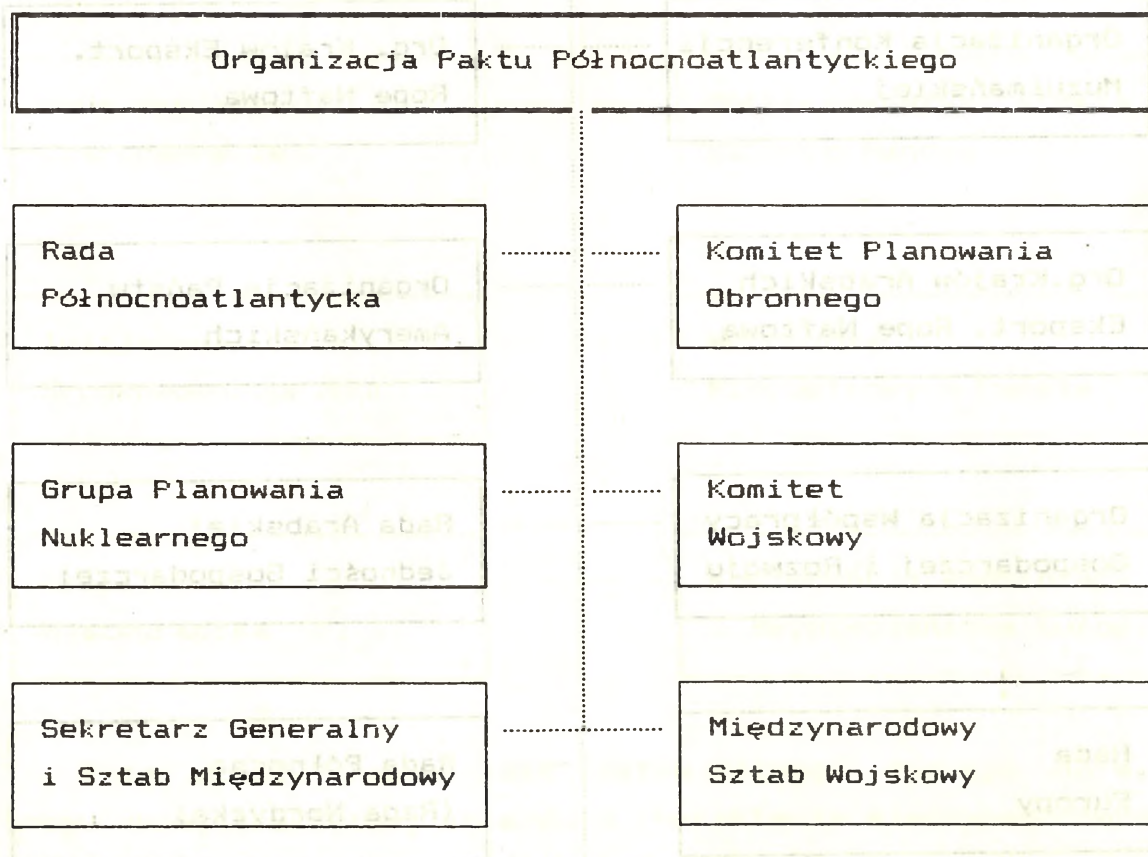

Schemat 28.

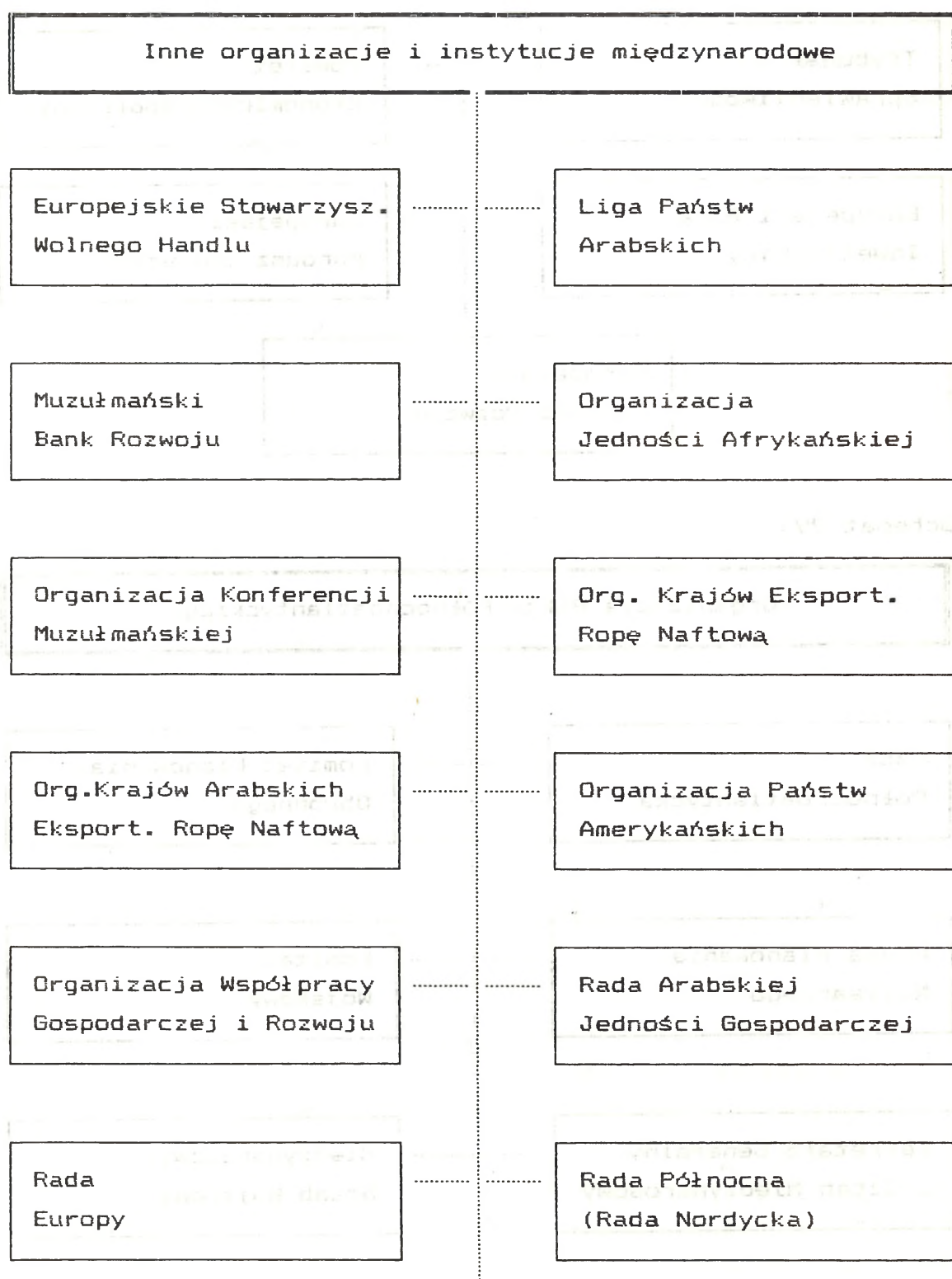

Schemat 29.

Schemat 30.

Rada Współpracy
Arabskiej

Rada Współpracy
Państw Zatoki

Stowarzysz. Narodów
Azji Połudn.-Wschodniej

Unia
Maghrebu Arabskiego

Unia
Zachodnioeuropejska

Rada Współpracy
Bałtyckiej

Rada Współpracy
Czarnomorskiej

Północnoameryk. Strefa
Wolnego Handlu

Inicjatywa
Środkowoeuropejska

Wspólnota
Niepodległych Państw

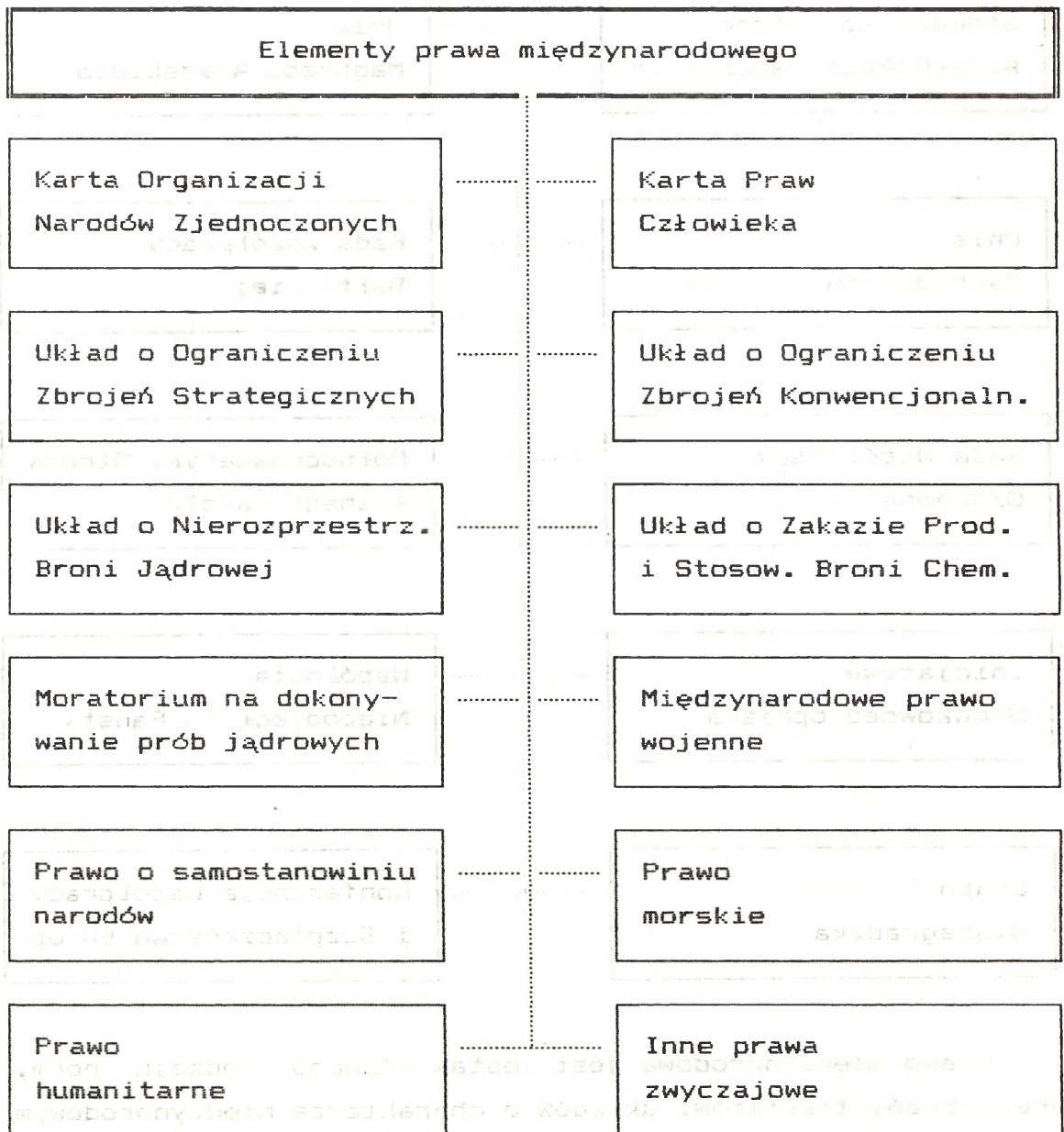
Grupa
Wyszegradzka

Konferencja Współpracy
i Bezpieczeństwa Europ.

Prawo międzynarodowe jest zestaw różnego rodzaju norm, uregulowań, traktatów, układów o charakterze międzynarodowym regulującym stosunki międzynarodowe w duchu pokoju i

wzajemnego poszanowania. Do tej kategorii uregulowań międzynarodowych można również zaliczyć powszechnie przyjęte normy prawa zwyczajowego, zasady humanitarne itp. Do najważniejszych elementów, tak rozumianego, prawa międzynarodowego można zaliczyć (schemat 31):

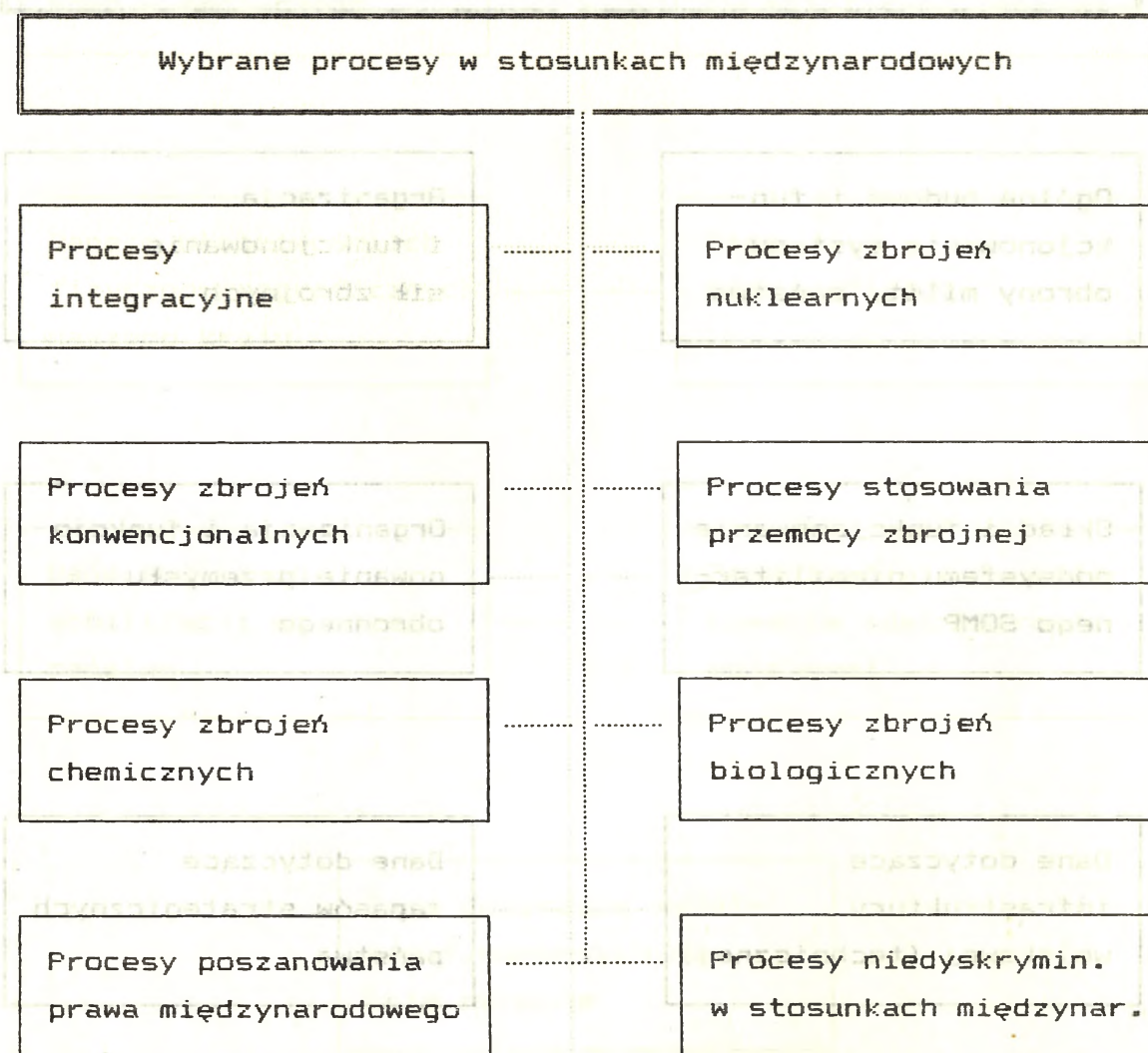
Schemat 31.

1.4. Zestaw danych dotyczących międzynarodowych procesów bezpieczeństwa militarnego.

Międzynarodowy proces bezpieczeństwa militarnego, to przebieg następujących po sobie i powiązanych przyczynowo określonych zmian, rozwijanie się określonych stosunków międzynarodowych. Do najważniejszych procesów międzynarodowych decydujących o światowym i regionalnym bezpieczeństwie militarnym należałoby zaliczyć (schemat 32):

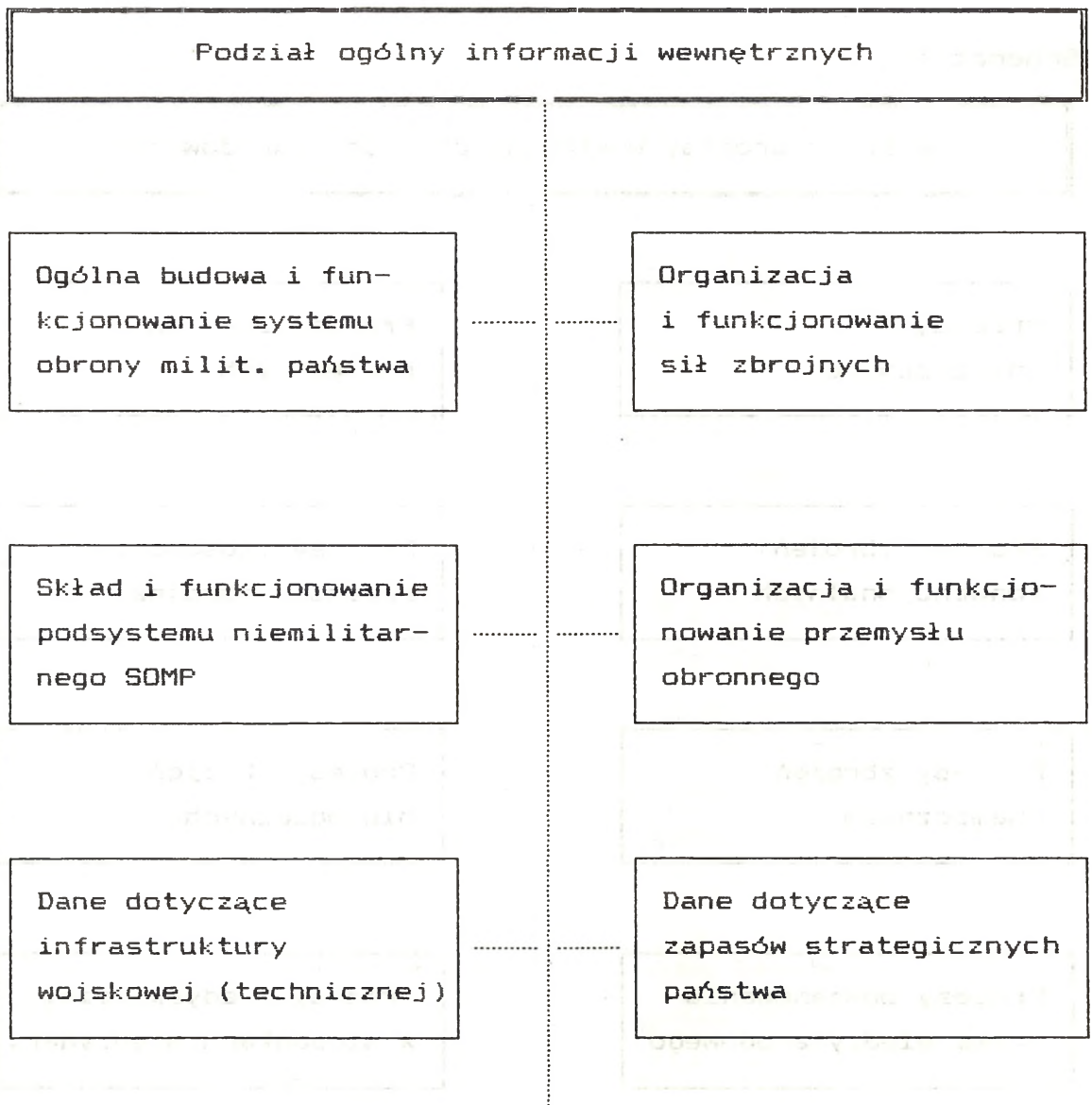
Schemat 32.

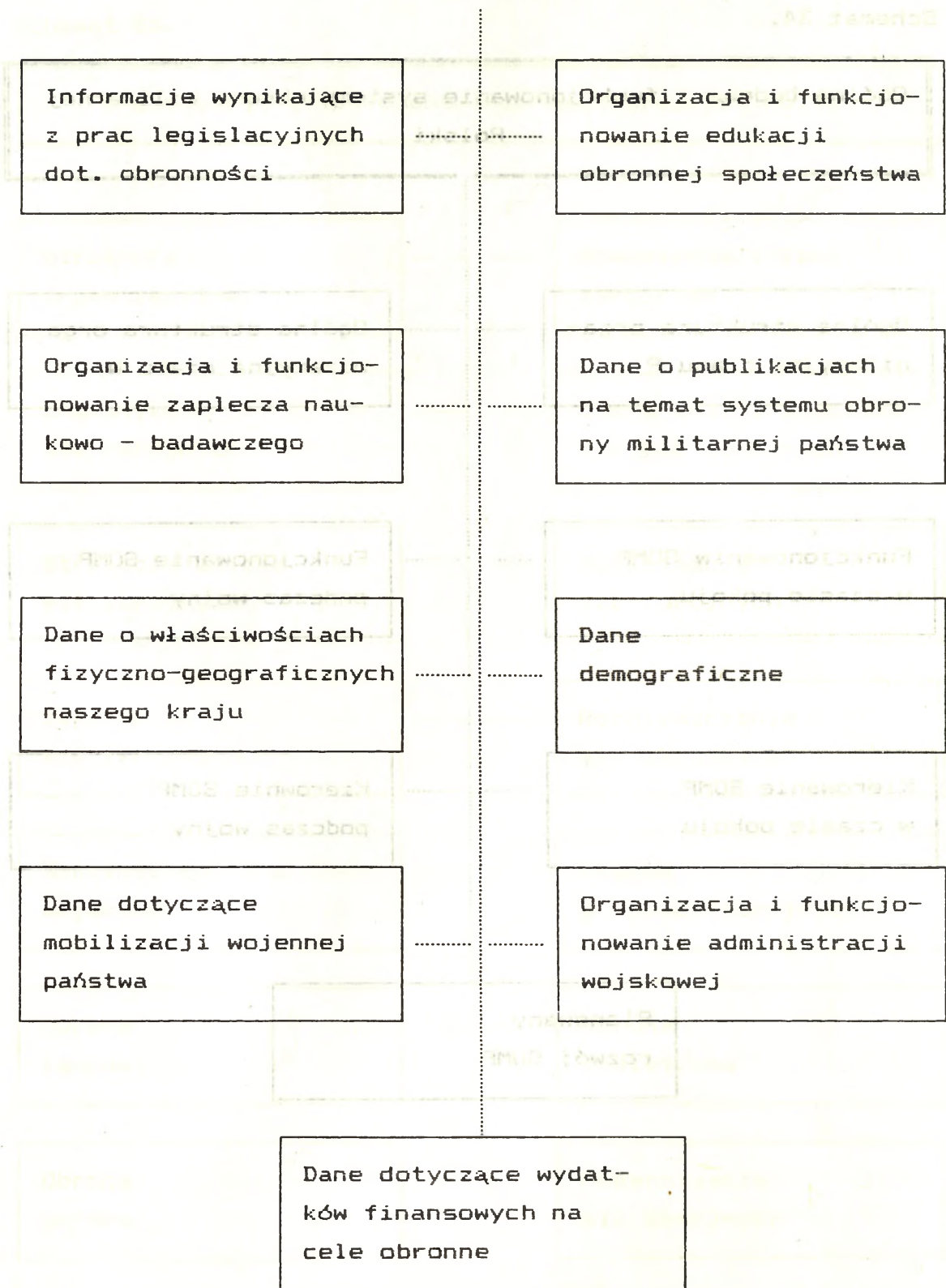

2. Zestaw informacji wewnętrznych.

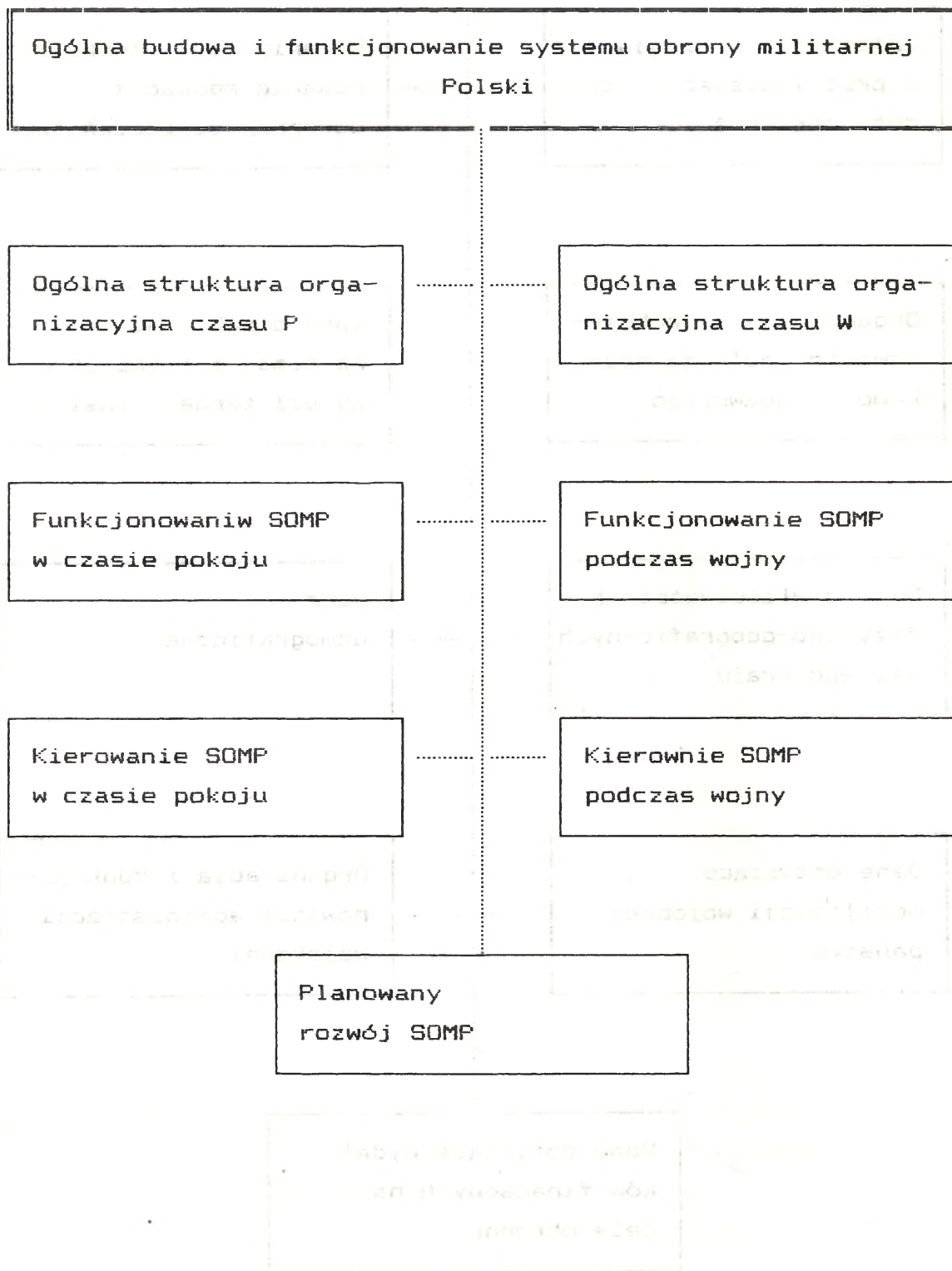
Informacje wewnętrzne, w rozumieniu niniejszego opracowania, to wszelkie dane niezbędne do budowy, rozbudowy i doskonalenia systemu obrony militarnej państwa. Zestaw danych informacyjnych wewnętrznych można podzielić następująco (schemat 33):

Schemat 33.

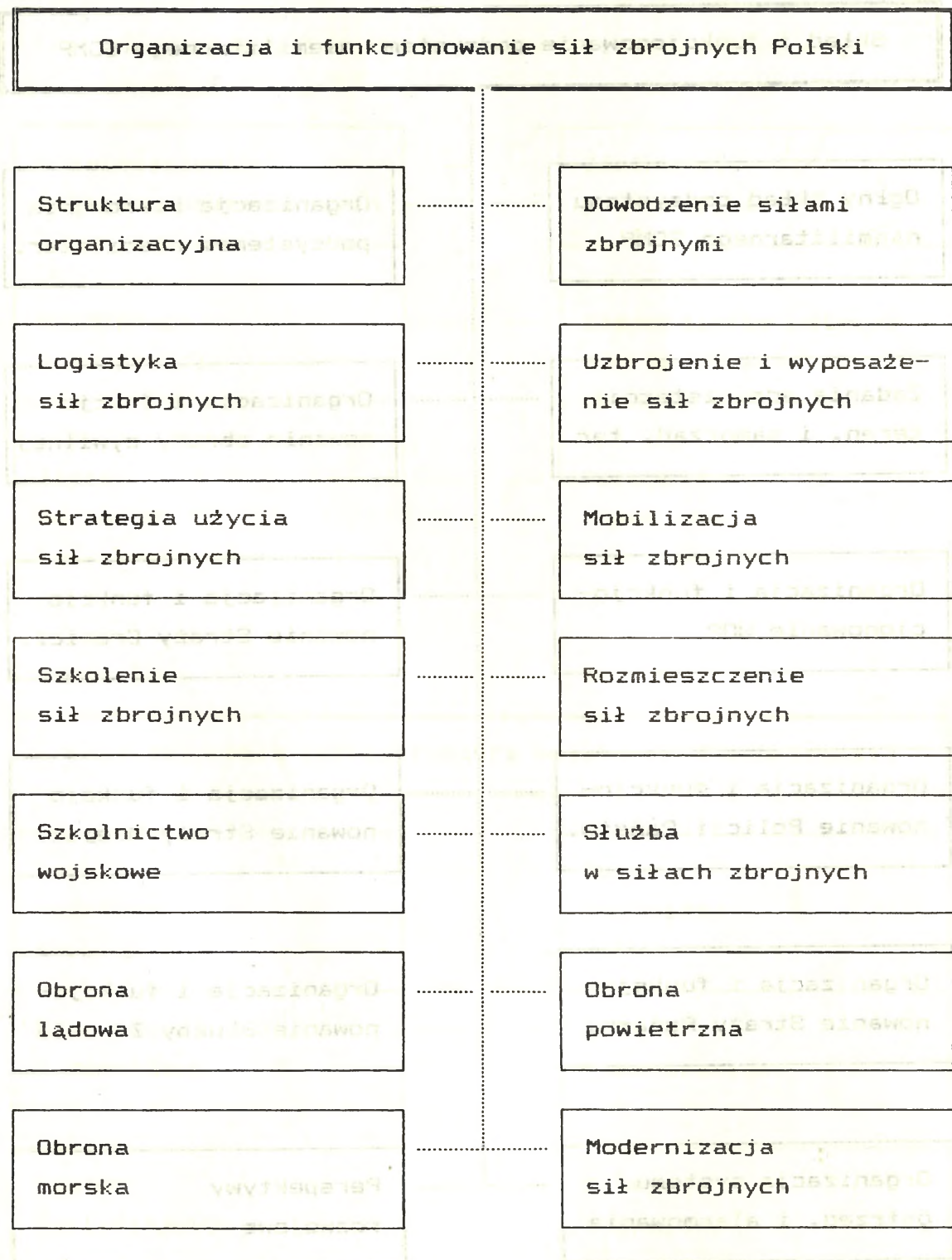

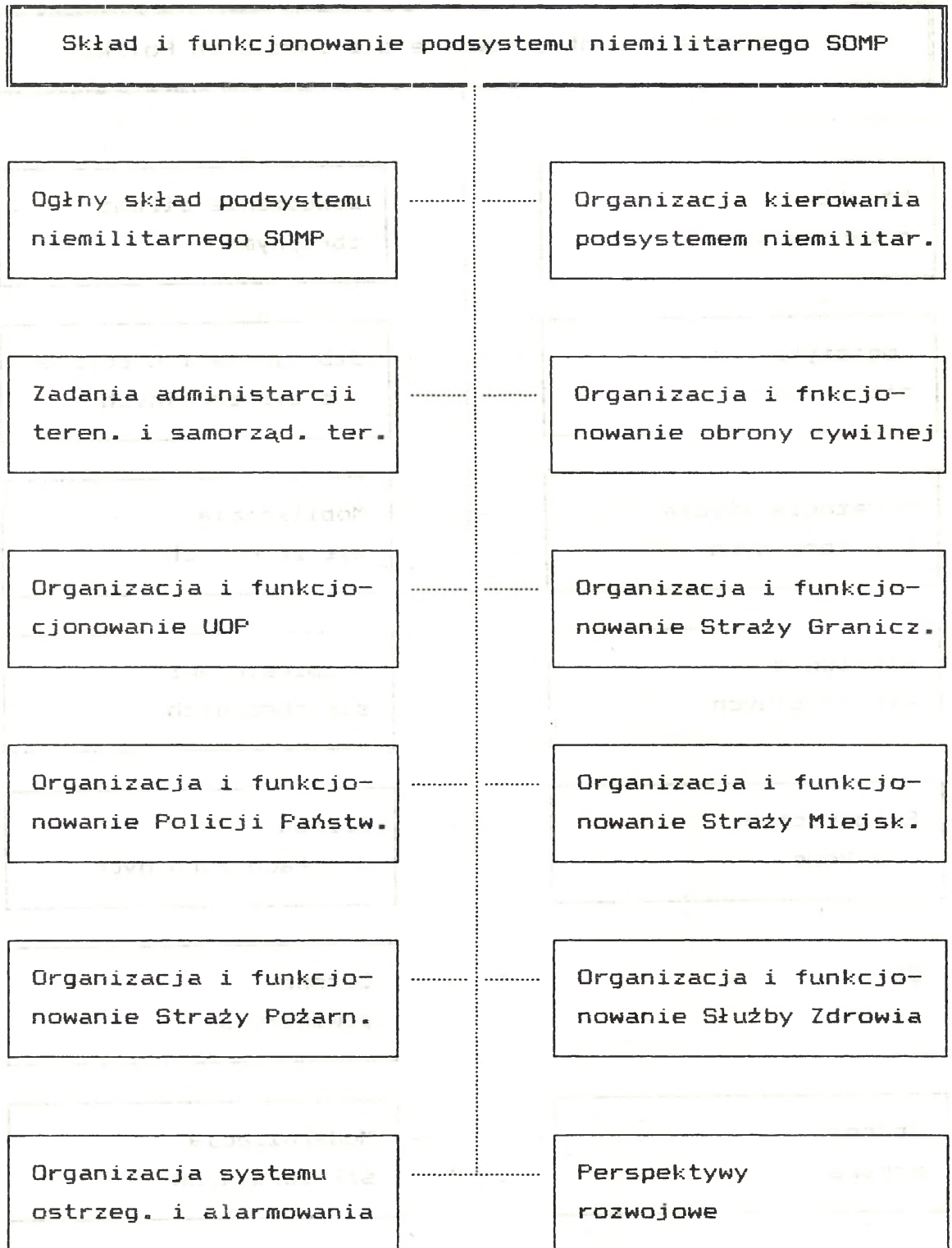
Schemat 34.

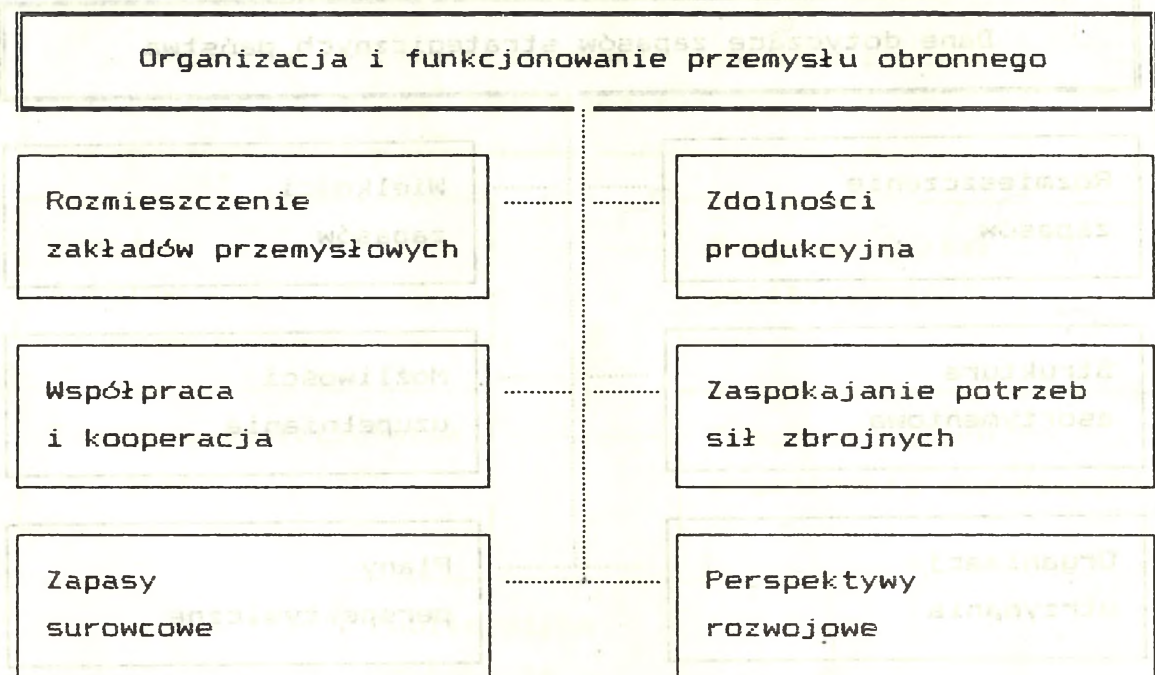
Schemat 35.

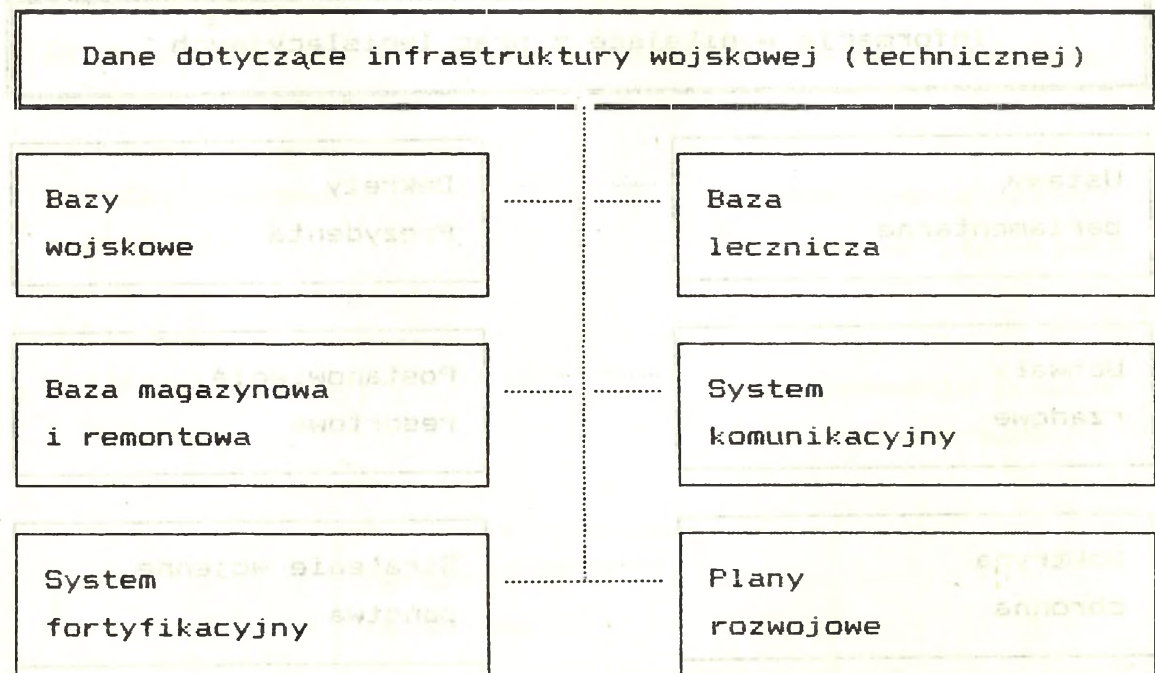
Schemat 36.

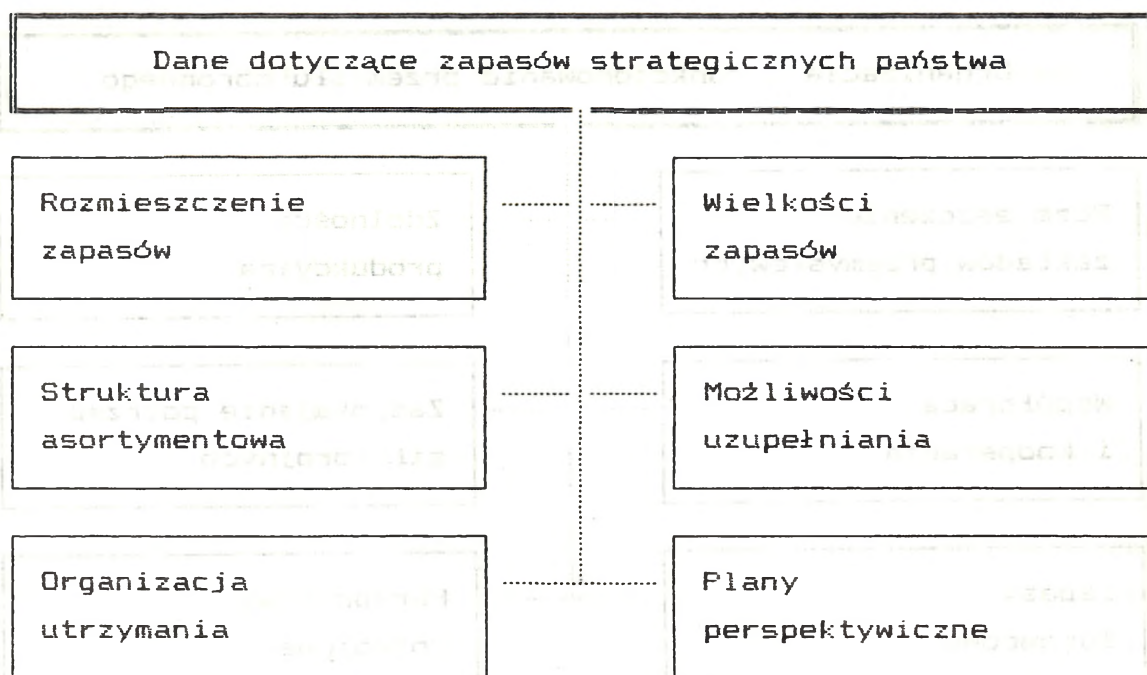
Schemat 37.

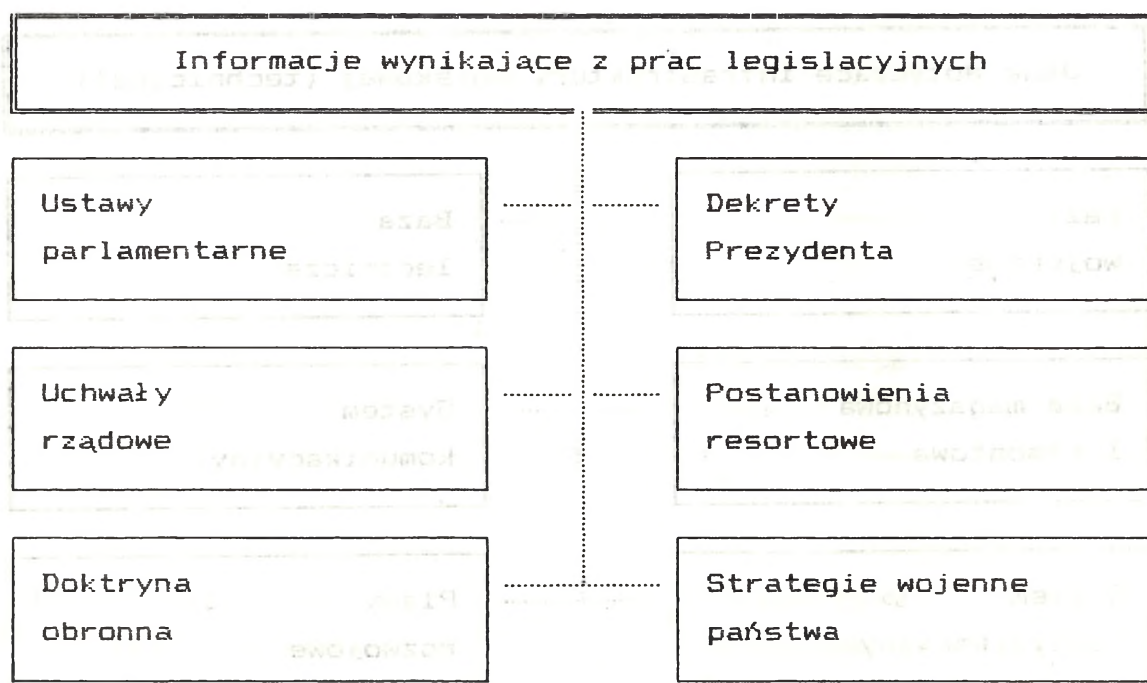
Schemat 38.

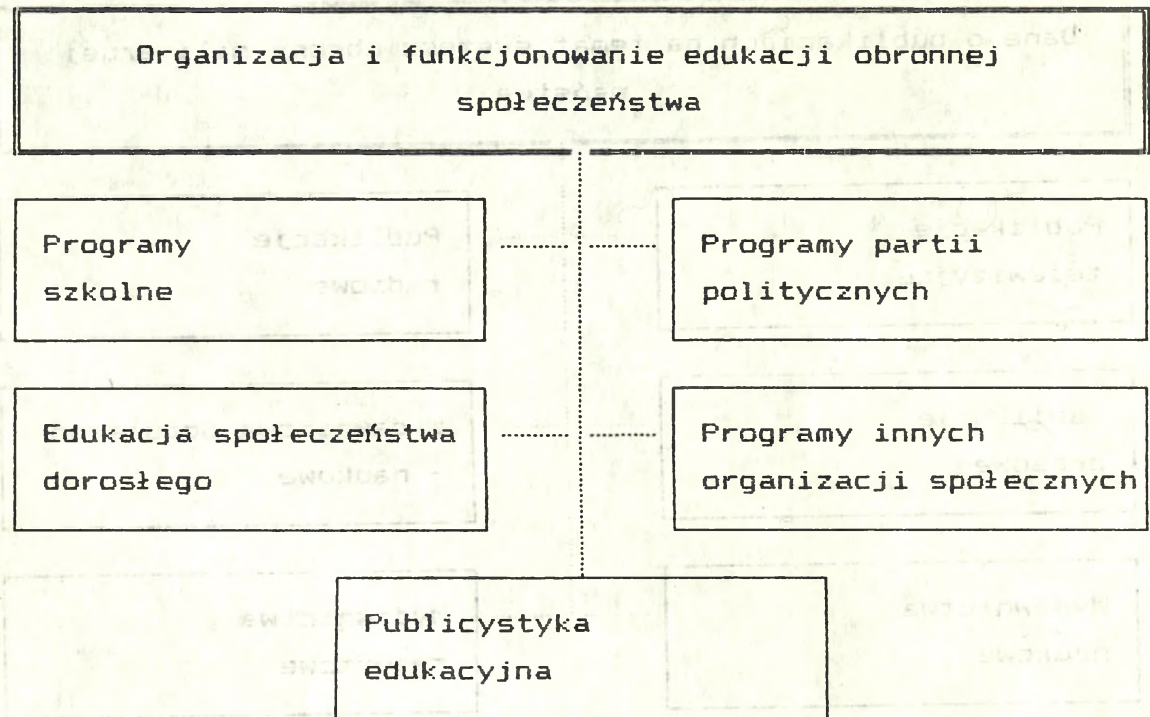
Schemat 39.

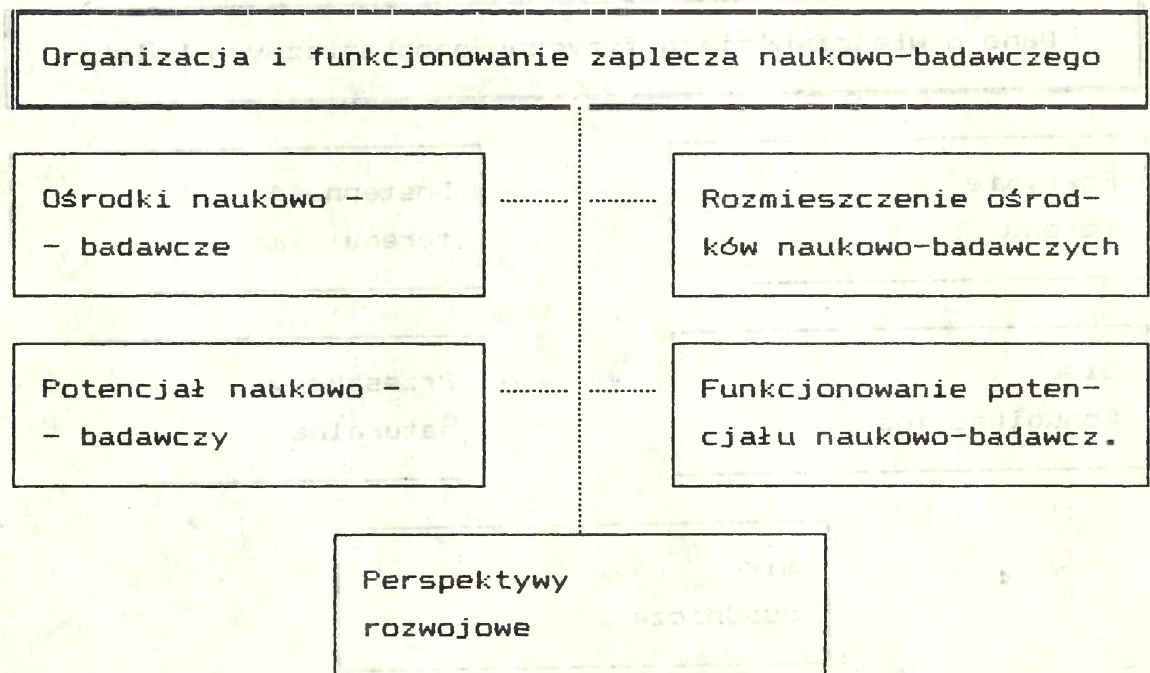
Schemat 40.

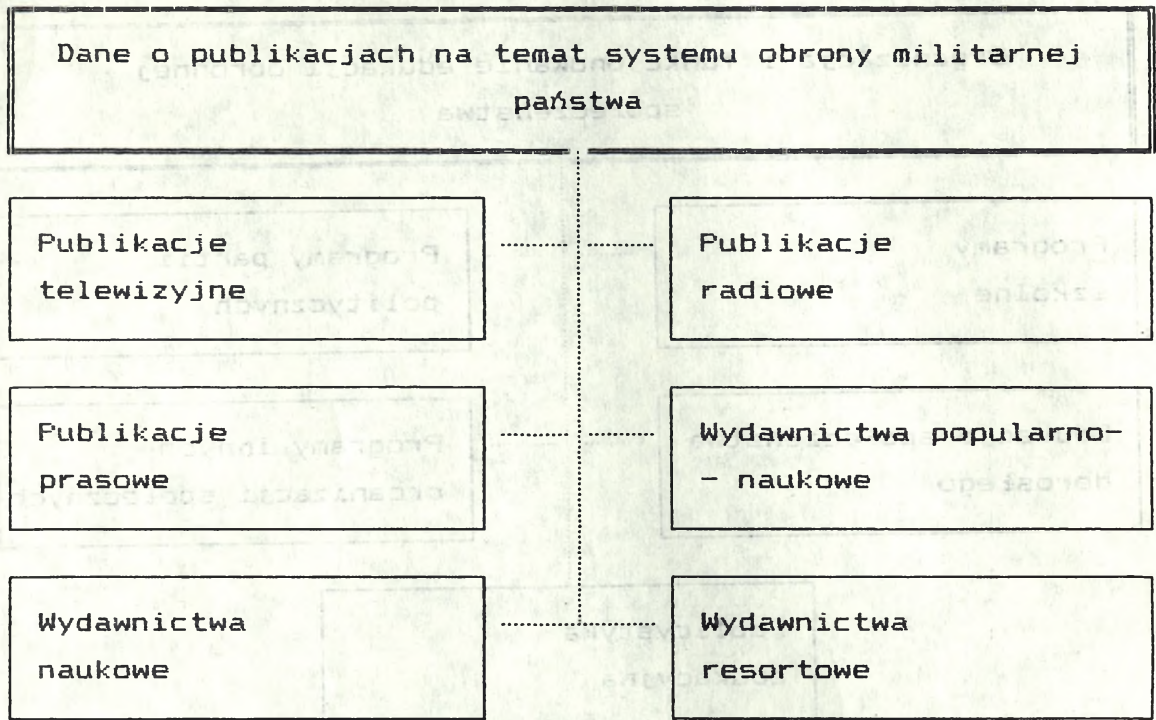
Schemat 41.

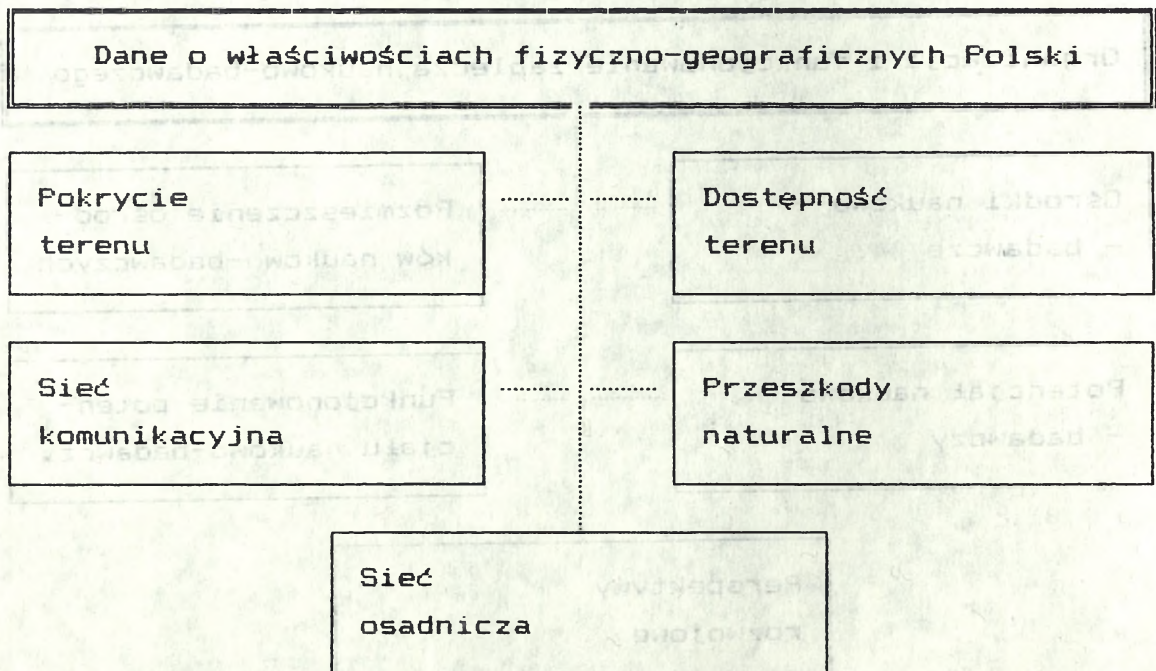
Schemat 42.

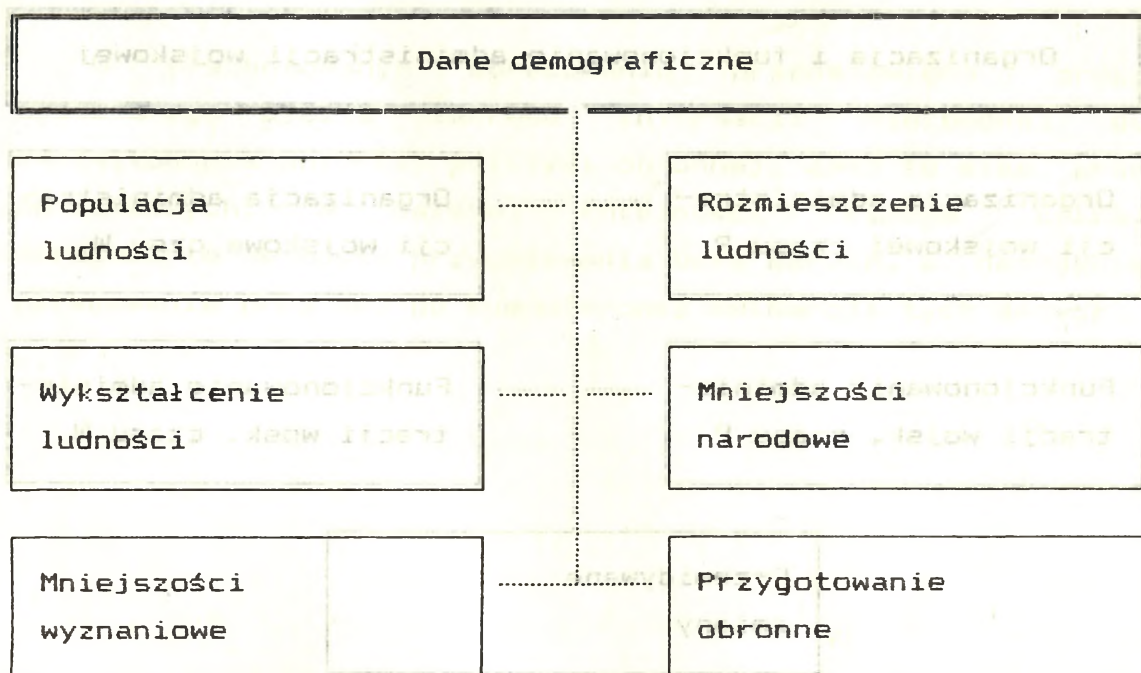
Schemat 43.

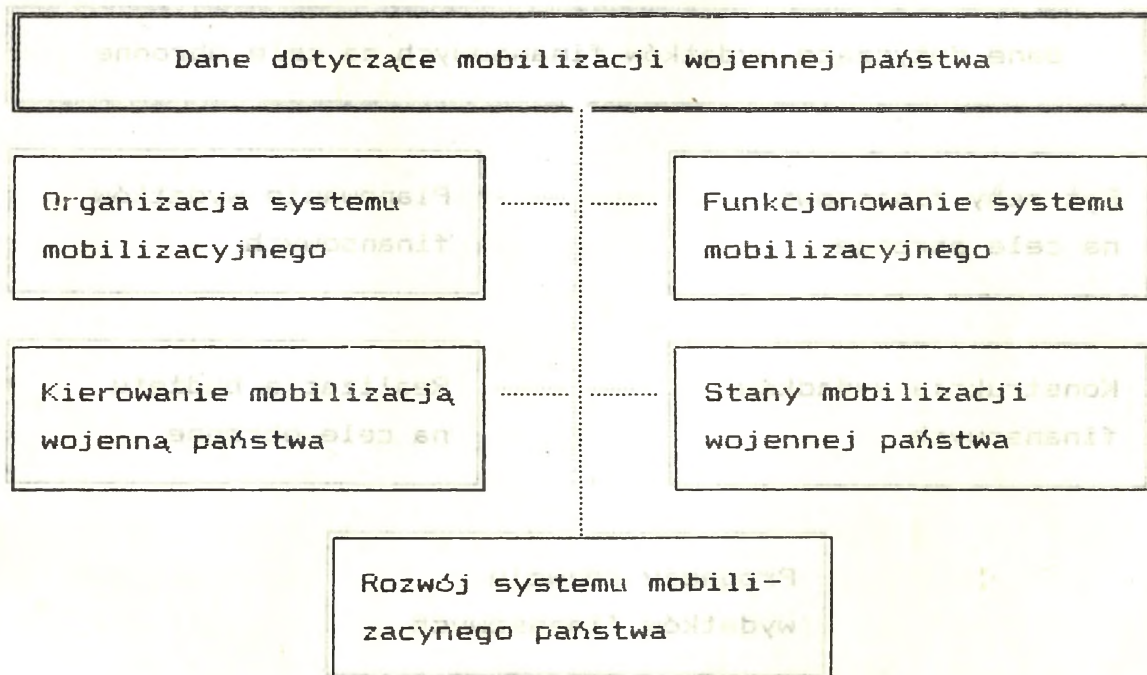
Schemat 44.

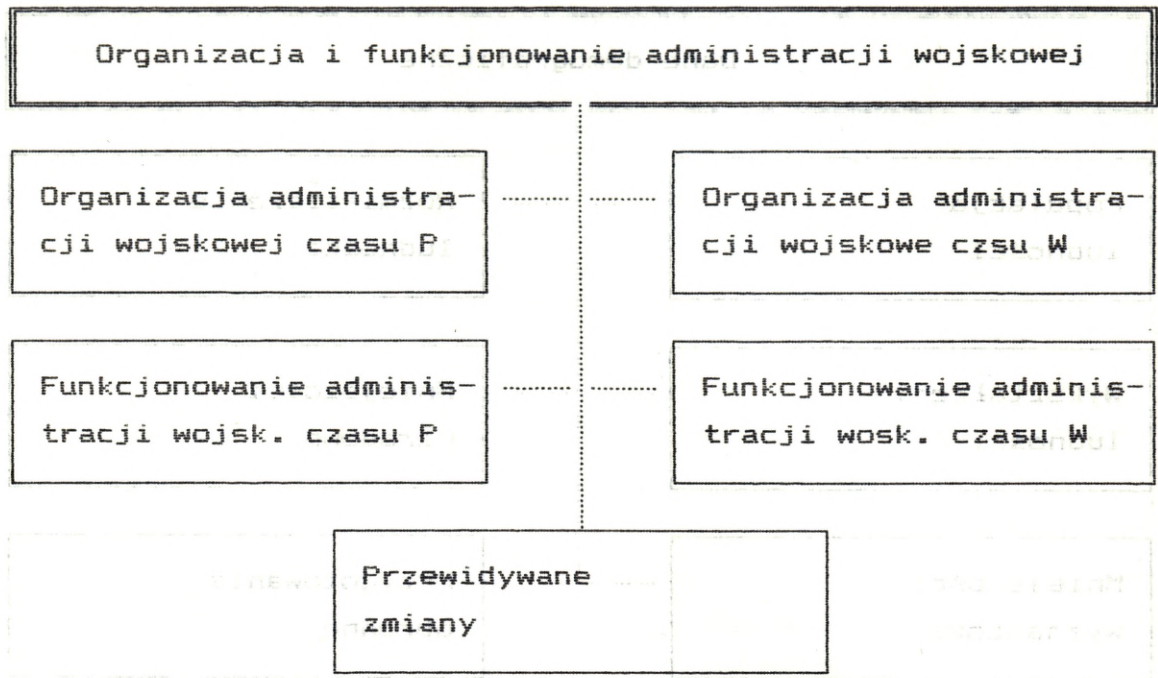
Schemat 45.

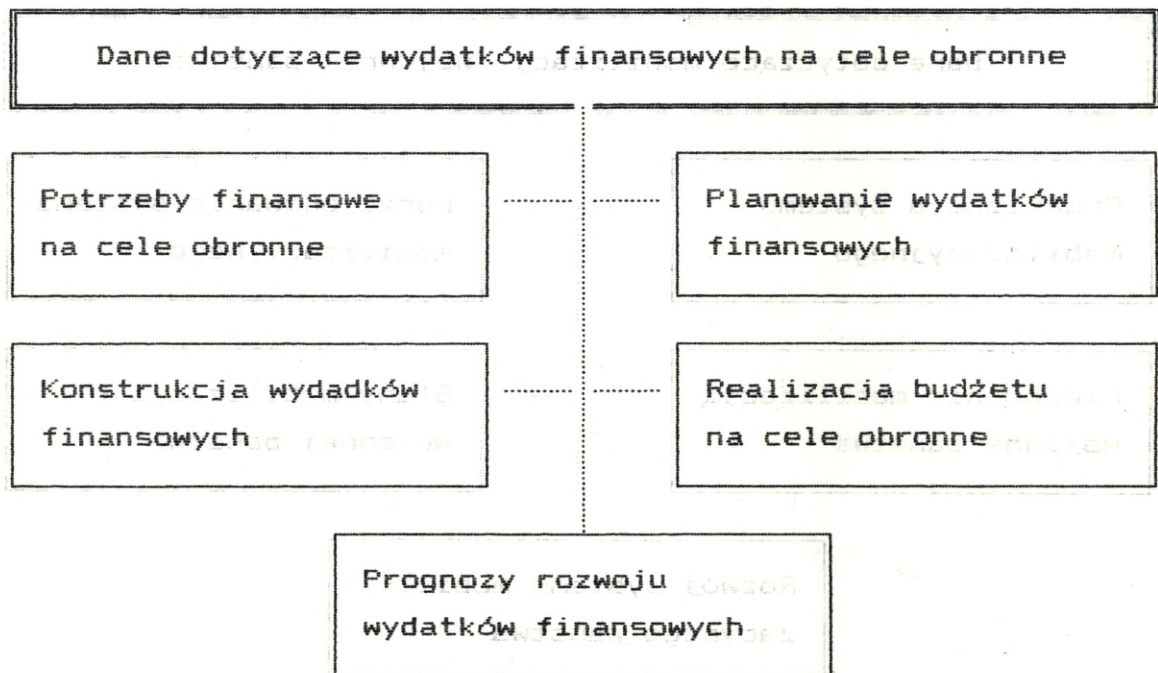
Schemat 46.

Schemat 47.

Schemat 48.

Zakończenie.

W prezentowanym opracowaniu przedstawiono próbę systemowego ujęcia zakresu informacji niezbędnej do kształtowania polskiej polityki obronnej. Jest to etap prac początkowych. W dalszej kolejności celowym byłoby opracowanie metodyki przygotowania bazy danych, a następnie opracowania programu do komputerowej ewidencji tych danych.

1. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

2. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

3. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

4. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

5. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

6. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

7. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

8. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

9. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

10. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

11. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

12. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

13. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

14. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

15. J. Białkowski, "Zarys teorii i praktyki polityki obronnej", Warszawa 1971.

Bibliografia

1. L. Antonowicz, *Pojęcie państwa w prawie międzynarodowym*, Warszawa 1974.
2. R. Bierzanek, *Stanowisko wielkich mocarstw w prawie międzynarodowym*, w: "Państwo i Prawo", nr 5/6.
3. R. Bierzanek, *Współczesne stosunki międzynarodowe*, Warszawa 1972.
4. R. Bierzanek, *Załatwianie sporów międzynarodowych*, Warszawa 1974.
5. R. Bierzanek, J. Jakubowski, J. Symonides, *Prawo międzynarodowe i stosunki międzynarodowe*, Warszawa 1980.
6. R. Bierzanek, J. Symonides, *Prawo międzynarodowe publiczne*, wyd. II zmienione, PWN, Warszawa 1992.
7. J. Byczkowski, *Mniejszości narodowe w Europie*, Opole, 1977.
8. J. Ciechański, "Prawo interwencji zbrojnej" w prawie międzynarodowym, w: "Sprawy Międzynarodowe", 1988, nr 2.
9. L. Dębiński, *Samostanowienie w prawie i praktyce ONZ*, Warszawa 1969.
10. M. Dobroczyński, *Charakter i formy współzależności państw i narodów we współczesnym świecie*, w: "Sprawy Międzynarodowe", 1987, nr 4.
11. M. Dobroczyński, J. Stefanowicz, *Stosunki Wschód - Zachód, Struktura - treść - mechanizmy*, Warszawa 1980.
12. J. Durch, *Organizacja Narodów Zjednoczonych a bezpieczeństwo zbiorowe w XXI wieku*, Warszawa AON 1993, tłum.: T. Limanowski "The United Nations and Collective Security in the 21st Century",
13. M. Grela, *Determinanty bezpieczeństwa międzynarodowego Polski*, Warszawa 1991.
14. A. King, B. Schneider, *Pierwsza rewolucja globalna. Jak przetrwać? Raport Rady Klubu Rzymskiego*, Warszawa 1992.
15. Z. M. Klepacki, *Encyklopedia teorii i praktyki organizacji międzynarodowych*, PAN, Warszawa 1991.

16. J. Kukułka, *Problemy teorii stosunków międzynarodowych*, Warszawa 1978.
17. J. Kukułka, *Międzynarodowe stosunki polityczne*, Warszawa 1982.
18. J. Kukułka, R. Zięba (red.), *Polityka zagraniczna państwa*, wyd. UW, Warszawa 1992.
19. R. Kuźniar, *Współzależność jako prawidłowość stosunków międzynarodowych*, w: "Sprawy Międzynarodowe", 1988, nr 4.
20. Kuźniar (red.), *Krajobraz po transformacji. Środowisko międzynarodowe Polski lat dziewięćdziesiątych*, wyd. Elipsa, Warszawa 1992.
21. A. Lynch, *Stany Zjednoczone a Europa Wschodnia: w poszukiwaniu polityki*, w: "Sprawy Międzynarodowe", 1989, nr 5.
22. A. Madejski, J. Zieliński, *Siły Zbrojne Polski wobec nowych wyzwań*, PISM, Warszawa 1992.
23. J. Makowski, *Organa państwa w stosunkach międzynarodowych*, Warszawa 1957.
24. W. Morawiecki, *Funkcje organizacji międzynarodowej*, Warszawa 1971.
25. S. E. Nahlik, *Prawo międzynarodowe i stosunki międzynarodowe*, Kraków 1978.
26. *NATO Handbook*, Bruksela 1992.
27. A. Pieniążek, *Suverenność - problemy teorii i praktyki*, Warszawa 1979.
28. I. Popiuk-Rysińska, *Suverenność w rozwoju stosunków międzynarodowych*, wyd. Elipsa, Warszawa 1992.
29. W. Rabczuk, *Co warto wiedzieć o Wspólnocie Europejskiej*, Łomianki 1993.
30. F. Ryszka, *Polityka i wojna*, Warszawa 1975.
31. R. Sonnenfeld, *Realizacja zasad współistnienia w ONZ (Aspekty prawne)*, Warszawa 1968.
32. J. Stefanowicz, *Stary i nowy świat. Ciągłość i zmiana w stosunkach międzynarodowych*, Warszawa 1978.
33. J. Stefanowicz, *Rzeczpospolitej pole bezpieczeństwa*, Warszawa 1993.

34. J. Stępak, *Uwarunkowania międzynarodowe budowy i rozwoju systemu obrony militarnej Polski*, Warszawa AON 1993.
35. J. Stępak, *Ewidencjonowanie faktów, wydarzeń, zjawisk i tendencji w stosunkach międzynarodowych*, Warszawa AON 1993.
36. J. Sutor, *Pokojowe załatwianie sporów międzynarodowych*, Warszawa 1979.
37. J. Symonides, *Deklaracja zasad stosunków międzynarodowych KBWE*, w: "Sprawy Międzynarodowe", 1975, nr 10.
38. J. Symonides, *Problemy siły w polityce zagranicznej*, w: "Sprawy Międzynarodowe", 1981, nr 12.
39. J. Symonides, *Zawojowanie w klasycznym i współczesnym prawie międzynarodowym*, w: "Wojskowy Przegląd Prawniczy" 1967, nr 4.
40. Z. Szczerbowski, *Strategiczny dialog rozbrojeniowy SALT, 1969 - 1979*, Warszawa 1979.
41. *The North Atlantic Treaty Organisation 1949 - 1989. Facts and Figures*, NATO 1989.
42. A. Towpik, *Bezpieczeństwo międzynarodowe a rozbrojenie*, Warszawa 1970.
43. J. Tyranowski, *Zasada nienaruszalności granic w prawie międzynarodowym*, Warszawa 1987.
44. B. Wiewióra, *Uznanie nabytków terytorialnych w prawie międzynarodowym*, Poznań 1961.
45. A. Wolff-Powęska (red.), *Wspólna Europa - mit czy rzeczywistość*, Poznań 1990.
46. *Współżycie międzynarodowe. Wybrane zagadnienia. Studia pod red. A. Kwileckiego*, Poznań 1978.
47. R. Vukadinović, *Międzynarodowe stosunki polityczne*, Warszawa 1980.
48. J. Zieliński, *Siły zbrojne sąsiadów Polski*, Warszawa 1993.
49. R. Zięba, *Pojęcie i istota bezpieczeństwa państwa w stosunkach międzynarodowych*, w: "Sprawy Międzynarodowe" 1989, nr 10.

Wykonano w 3 egzemplarzach:

Egz. nr 1 - Departament Studiów Strategicznych MON.

Egz. nr 2,3 - Biblioteka Główna DZN.

Wykonał: płk Józef STĘPAK.

Druk: J.S. Ks. komput. nr pf 28.

Dnia 1993.11.15.

